

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

ZPRÁVA O EXTREMISMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2016

**Ministerstvo vnitra
Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality
Praha 2017**

**Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2016 byla
schválena vládou dne 22. května 2017 usnesením č. 394.**

Text neprošel jazykovou ani stylistickou úpravou.

OBSAH

1. Úvod	4
2. Vymezení pojmu extremismus	5
3. Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2016	6
3.1. Hlavní události a trendy	6
3.2. Hlavní bezpečnostní hrozby a rizika pro ČR.....	7
3.3. Pravicový extremismus	7
3.4. Protiimigrační a protimuslimské hnutí.....	11
3.5. Paramilitární a domobranecké skupiny	12
3.6. Levicový extremismus	14
3.7. Statistiky trestné činnosti s extremistickým podtextem	15
3.7.1. Úvod	15
3.7.2. Celorepubliková statistika	17
3.7.3. Statistika podle krajů	17
3.7.4. Statistika podle skutků	18
3.7.5. Trestná činnost motivovaná nenávistí vůči vybraným skupinám	19
3.7.6. Trestná činnost příslušníků bezpečnostních sborů	19
3.7.7. Trestná činnost příslušníků Armády ČR	20
3.7.8. Soudní statistiky	20
3.7.9. Statistiky Nejvyššího státního zastupitelství	22
3.7.10. Statistiky Probační a mediační služby.....	27
4. Zahraniční vlivy dopadající na českou extremistickou scénu	28
4. 1. Extrémní pravice v Evropě.....	28
4.2. Extrémní levice v Evropě	34
5. Seznam použitých zkratk	37

1. Úvod

Zpráva o extremismu a souvisejících jevech na území České republiky v roce 2016 (dále jen „Zpráva“) je předkládána na základě usnesení vlády ze dne 11. května 2016 č. 419. Vyhodnocení plnění Koncepce boje proti extremismu pro rok 2016 a Koncepce boje proti extremismu pro rok 2017 jsou obsaženy v samostatných dokumentech.

Dokument nezachycuje všechny rasistické a xenofobní projevy zaregistrované na území ČR v roce 2016. Zpráva se soustřeďuje na příslušníky či sympatizanty extremistických uskupení. Zachycení všech rasistických a xenofobních chování, činů či výroků na celostátní i regionální úrovni přesahuje rámec dokumentu i problematiky extremismu, tak jak jí vnímá Ministerstvo vnitra. Primárním cílem dokumentu je popis aktivit subjektů, které jsou Ministerstvem vnitra pokládány za extremistické.

Zpracovatelem zprávy je Ministerstvo vnitra. Podkladovými materiály přispěli zástupci zpravodajských služeb, Policie ČR, resortů státní správy, konkrétně spravedlnosti, zahraničních věcí, obrany a Nejvyššího státního zastupitelství.

Divácké násilí, respektive chuligánství je v rámci Ministerstva vnitra řešeno samostatně. Dokument k extremismu se nezabývá sektami a pseudonáboženskými organizacemi, protože v souvislosti s nimi nebyly zaznamenány výraznější aktivity spjaté s bezpečnostním rizikem prorůstání do státních struktur, pronikání do politické či ekonomické sféry či ohrožování demokratických struktur státu.

Dokument je zpracováván každoročně. Jeho cílem je pravidelně informovat veřejnost o dění na tuzemské extremistické scéně. Na základě poznatků v něm obsažených se přijímají nová opatření.

První pasáž o tuzemské scéně je zpracována z podkladů Bezpečnostní informační služby a Policie ČR, konkrétně specialistů na extremismus z Národní centrály proti organizovanému zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování a Krajských ředitelství Policie ČR.

Statistiky v následující části poskytly Policie ČR, Nejvyšší státní zastupitelství, Ministerstvo spravedlnosti a Probační a mediační služba ČR.

Třetí část se věnuje zahraničním vlivům dopadajícím na českou extremistickou scénu. Zpracovali ji experti z Masarykovy univerzity v Brně s přispěním Ministerstva zahraničních věcí, konkrétně vybraných zastupitelských úřadů v evropských zemích.

Na závěr jsou uvedeny použité zkratky.

V dokumentu jsou použity fotografie, které byly pořízeny pracovníky Policie ČR. U fotografií, které pocházejí z jiných zdrojů, např. v pasáži o zahraničních vlivech, je toto uvedeno.

2. Vymezení pojmu extremismus

Pojem „extremismus“ je v tomto dokumentu definován identicky jako v předchozích výročních dokumentech. Tato obsáhlá definice byla naposledy v plném znění zveřejněna ve Zprávě o problematice extremismu na území ČR v roce 2002, k níž přijala vláda ČR dne 9. července 2003 usnesení č. 669.¹ V této souvislosti je rovněž možné odkázat na ustálenou judikaturu soudů v souvislosti s výkladem pojmu hnutí.² Plné znění definice extremismu je k dispozici zde: <http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>.

Ne všechny subjekty ve Zprávě obsažené se v roce 2016 dopouštěly nezákonné činnosti. Z dlouhodobého hlediska ale naplňují znaky extremismu, tak jak jsou definovány v předchozích výročních dokumentech.

Zpráva se stále drží pojmu extremismus. Ministerstvo vnitra nicméně spolupracuje s institucemi, které využívají koncept hate (bias) crimes (tj. trestných činů z nenávisti, trestných činů z předpojatosti nebo trestných činů s kolektivní předsudečnou motivací) a zastává názor, že koncepty extremismu a hate crimes se mohou doplňovat a existuje prostor pro posilování prvků hate (bias) crimes u policejních a justičních složek.

---

¹ Viz <http://www.mvcr.cz> (rubrika „Bezpečnostní hrozby“, podrubrika Extremismus, „Strategie boje proti extremismu a Výroční zprávy o extremismu“).

² Zejména pak na stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu Tpjn 302/2005 (č. 11/2007 Sb., rozh.tr.), dále pak na usnesení NS 5 Tdo 79/2006, NS 5 Tdo 337/2002, NS 3 Tdo 1174/2004, usnesení krajského soudu v Brně, sp. Zn. 4 T 98/2009. Judikatura Nejvyššího soudu je dostupná na www.nsoud.cz.

3. Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2016

3.1. Hlavní události a trendy - shrnutí

V roce 2016 nadále pokračovala v celém extremistickém **spektu fragmentace**. U některých konkrétních uskupení došlo k **dílčí obměně témat**.

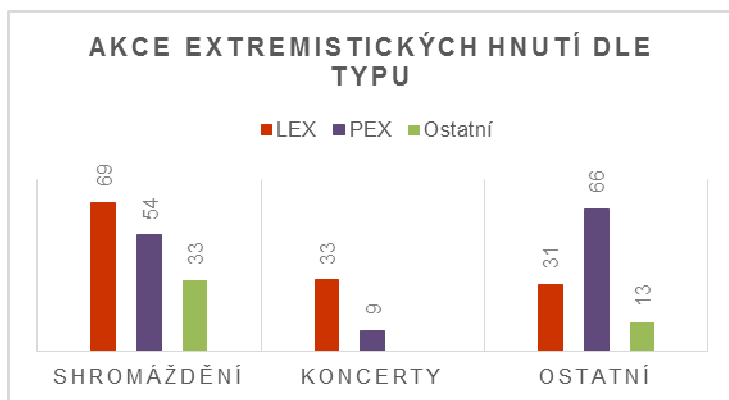
Za stále viditelnější fenomén v prostředí subverzivních a extremistických skupin lze označit skutečnost, že postupně **upozadují ucelená ideologická východiska a naopak akcentují především jednotlivé konkrétní programové body a cíle**. Tento trend koresponduje s tzv. krizí tradičních politických stran, která je patrná i v jiných evropských státech. Vede to mj. k tomu, že se stírá význam dělení extremistické scény na pravicově a levicově extremistickou, stejně tak jako jejich další členění na jednotlivé proudy. Stále více dochází k **rozostření hranice mezi jednotlivými skupinami** a není výjimkou, že některé jinak antagonistické skupiny zastávají v konkrétním případě identické postoje (například pozitivní vztah k Ruské federaci, odmítnutí EU či NATO, vztah k uprchlické krizi, vztah k Izraeli).

V roce 2015 byla na velkém vzestupu populistická **protiimigrační a protimuslimská uskupení**. Dařilo se jim oslovit a mobilizovat stoupence i v řadách širší veřejnosti. V roce 2016 však v tomto spektru došlo k **vnitřním sporům**, které zapříčinily jeho **fragmentaci** a následně i postupný **úpadek**. Tyto subjekty ale prostřednictvím účelového vyvolávání strachu **ubraly podporu pravicově extremistickým skupinám**. Protimuslimsky a protiimigračně zaměřeným uskupením se úspěšně dařilo polarizovat společnost.

Téma migrace nadále umožnilo existenci **domobran a paramilitárních uskupení**. Tato uskupení se profilovala jako alternativní bezpečnostní složky, ochránci veřejného pořádku nebo státních hranic. U některých z nich lze registrovat vyhraněné ideologické postoje, které nejsou v souladu s ústavními, zákonnými normami, zpochybňování základních demokratických ústavních principů a xenofobní a nenávistné prvky. Kromě stoupců z řad extremistických hnutí tato uskupení rekrutovala i bývalé příslušníky bezpečnostních složek před rokem 1989. Nejaktivnější skupinou zůstala Národní domobrana, personálně provázaná se stranou Národní demokracie.

Z levicově extremistického spektra bylo **nejaktivnější anarchistické hnutí**. Soustředilo se na aktivity na **podporu aktivistů**, proti kterým bylo vedeno trestní řízení, a na aktivity a **protesty proti projevům rasismu** a xenofobie.

V roce 2016 bylo zaznamenáno celkem **308 akcí** organizovaných anebo s účastí politicky motivovaných extremistických subjektů. Celkem 133 akcí zorganizovaly osoby spojené s levicově extremistickým hnutím, 129 akcí osoby spojené s pravicově extremistickým hnutím. Celkem 49 akcí uspořádaly ostatní protiimigrační a protimuslimské subjekty. Jedná se tak o přibližně stejný počet akcí jako v roce 2015, kdy bylo zaznamenáno 307 akcí. Zatímco extrémní pravice zaznamenala mírný nárůst, extrémní levice a protiimigrační a protimuslimské hnutí mírný pokles počtu akcí. V roce bylo zaznamenáno celkem 143 tr. činů s extremistickým podtextem, z čehož celkem 99 bylo objasněno.

LEX – levicový extremismus, PEX – pravicový extremismus

3.2. Hlavní bezpečnostní hrozby a rizika pro ČR

- Obecně snaha extremistů **štěpit společnost a oslabovat ČR** vytvářením antagonismů na základě etnického, náboženského, třídního, či jiného klíče.
- Další **nárůst napětí na základě etnického či náboženského klíče** včetně demonstrací a projevů násilí. Lokální spouštěcí incidenty mají stále potenciál mobilizovat veřejnost. Dochází i k **polarizaci v rámci majority**, kdy vznikají animozity mezi stoupenci různých názorových proudů.
- Možný **výskyt radikalizovaných militantních jedinců či malých skupin**, kteří mohou k prosazení svých zájmů použít násilí.
- **Přejímání extremistických prvků do politického mainstreamu.**
- Možný vznik **politicky extremistického subjektu s charismatickým vůdcem**, který dokáže sjednotit extremistickou scénu a oslovit další potenciální příznivce.
- Vznik **extremistických domobran**, které se mohou, mnohdy nelegálně, ozbrojovat a své možné projevy a aktivity cílit proti určitým skupinám osob na základě etnického či náboženského klíče.
- Vytrvalé **zpochybňování principů pluralitní demokracie, vypouštění dezinformací**. Cílem tohoto snažení je oslabení hodnot spojených se západními demokraciemi, narušení transatlantického spojení a vyvolání informačního a hodnotového chaosu. Tzv. tradiční politické subjekty jsou stále méně schopné nabízet tomuto rozvratnému extremistickému působení alternativu.

3.3. Pravicový extremismus

Pokračující nejednotnost extrémní pravice byla způsobena **dlouhotrvajícími osobními spory** mezi hlavními představiteli jednotlivých subjektů. Silná rivalita přetrvávala mezi Dělnickou stranou sociální spravedlnosti (dále jen „DSSS“) a Národní demokracií (dále jen „ND“). Spolupracovat dokázaly obě strany pouze na začátku roku a jen na lokální úrovni (např. v Jihomoravském kraji). S blížícími se volbami se ale utlumily i regionální vzájemné kontakty.

U obou subjektů byl patrný **odliv sympatizantů**, který se projevil **zanedbatelnými výsledky v říjnových volbách do krajských zastupitelstev**. Dílčím tématem zpočátku roku byla nadále **migrace**, od které se extrémně pravicové subjekty přesunuly k důraznější **kritice**

a protestům proti členství ČR v EU, NATO a proti tuzemské politické reprezentaci jako celku. Dalším terčem nenávistných projevů pravicových extremistů pak byli ochránci lidských práv a pracovníci subjektů, které se angažovaly v pomoci uprchlíkům.

Některé subjekty, zejména ND, pak jako protiváhu současnému politickému, společenskému i hospodářskému uspořádání a zahraničně politické orientaci, **prosazovaly idealizovaný pohled na poměry v Ruské federaci a na politiku prezidenta Vladimíra Putina.** Součástí tohoto konceptu bylo nezřídka i schvalování ruské anexe Krymu, vyjadřování podpory tzv. separatistickým republikám na Ukrajině a vyjadřování podpory osobám z ČR, které se připojily k vojenským oddílům operujícím v oblasti Donbasu. V této oblasti bylo možné vysledovat názorové souznění mezi pravicovými extremisty a radikálními komunisty.

Prezidentské volby v USA byly dalším sledovaným tématem, přičemž pravicoví extremisté vyjadřovali **jednoznačně podporu Donaldovi Trumpovi.**

Strana ND nadále pokračovala v **radikálních nenávistných projevech** proti různým skupinám osob na základě jejich politického a náboženského přesvědčení, rasového či etnického původu či sexuální orientace. Často se u ní vyskytovaly **antisemitské prvky** v podobě, která byla v minulosti přítomna u neonacistických aktivistů. ND se vytrvale vymezovala vůči principům liberální demokracie, sama sebe označila za „protisystémový“ subjekt.

Radikalitou svých výstupů ND kompenzovala slabou členskou základnu a nedostatek výrazných osobností ve vlastních řadách. **Vyhrocenost projevů charakterizovala nejen produkci na internetu, ale i veřejná shromáždění.** Dne 6. února na demonstraci, organizované společně ND a Hnutím za naši kulturu a bezpečnou zemi, došlo k incidentu, kdy stoupenec Národní domobrany během projevu předsedy Adama B. Bartoše vystřelil ze signální pistole. Dne 26. března policisté zadrželi předsedu ND pro podezření ze spáchání trestného činu, kdy ve své řeči na protiimigrační a protimuslimské demonstraci vyhrožoval politikům „trestem nejvyšším“.

Při zadržení napadla část účastníků zasahující policisty a byly zadrženy další 4 osoby.

Prvomájová akce ND v Praze zaměřená "proti vlastizrádcům"

prvomájovém shromáždění ND. Demonstraci dne 17. listopadu v Praze spoluorganizovala Národní domobrana.

Účast na shromážděních ND ovlivňoval fakt, zda organizátorem byla strana samotná, či zda se připojila k jiným subjektům. Pokud byla jediným organizujícím subjektem pouze ND, dorazilo zpravidla výrazně méně stoupenců. Zatímco shromáždění ze dne 6. února charakterizovala vysoká účast, dne 26. března již dorazilo pouze 250 až 300 osob. Stejně nízký počet

příznivců byl zaznamenán na 17. listopadu v Praze spoluorganizovala

V průběhu roku, zejména před volbami do krajských zastupitelstev, se **ND orientovala na zakládání místních organizací**. Vznikly tak organizace v Karlovarském, Ústeckém, Jihočeském, Královéhradeckém i Středočeském kraji. Reálně aktivní však byla pouze část členů v Karlovarském, Plzeňském, Jihočeském, Jihomoravském a Ústeckém kraji. S výstavbou těchto struktur **vstoupily do strany i osoby známé svým aktivním působením v rámci neonacistického hnutí**. Ve druhé polovině roku, a zejména pak po volbách do krajských zastupitelstev, se vedení strany, mj. i prostřednictvím těchto osob, snažilo oslovit další aktivisty k zajištění podpory ze strany neonacistického hnutí.

Důležitým milníkem byla **listopadová konference**, kde vyvrcholily spory ve vedení strany kvůli spolupráci s neonacistickým hnutím. Její odpůrci nařkli předsedu Bartoše, že ve straně umožňuje šíření neonacistických názorů. Následně stranu opustili.

ND dlouhodobě neúspěšně usilovala o navázání mezinárodních kontaktů a spolupráce, a to jak na bilaterální úrovni, např. s Ľudovou stranou Naše Slovensko Mariána Kotleby, tak i v rámci celoevropských platforem, jako Aliance pro mír a svobodu (Alliance for Peace and Freedom).

Strana rovněž podle usnesení Poslanecké sněmovny nepředložila úplné výroční finanční zprávy za roky 2014 a 2015. Proto byl Ministerstvem vnitra vypracován návrh na zahájení řízení před Nejvyšším správním soudem na pozastavení činnosti.

Umírněné a nevýrazné vystupování charakterizovalo v roce 2016 DSSS. Byť ve srovnání s ND disponuje větší členskou základnou, uspořádala pouze několik málo veřejných shromáždění, kde se účast pohybovala okolo 150 osob. Strana ztratila širší podporu neonacistického hnutí. Část členů přešla do ND, nebo s ND zahájila spolupráci, část ukončila aktivní činnost.

Strana předsedy Tomáše Vandase rovněž **neuspěla v krajských volbách**. Nepomohla jí ani spolupráce s finančně lépe zaopatřenou stranou Národní socialisté – LEV21.

DSSS se realizovala v rámci svých mezinárodních vztahů a partnerství. Zmínit lze zejména členství v již zmíněné **Alianci pro mír a svobodu**, spolupráci s Národně demokratickou stranou Německa (Nationaldemokratische Partei Deutschlands) či Ľudovou stranou Naše Slovensko Mariána Kotleby. Motivací pro členství v Alianci pro mír a svobodu byl bezesporu i záměr získat část finančních prostředků, které si tento ultranacionalistický projekt nárokuje od Evropské unie.

Průznivci DSSS vyjadřují podporu německé NPD, Praha 27. 2.

Určitý **útlum zaznamenala v uplynulém roce i Dělnická mládež** (dále jen „DM“), mládežnická organizace DSSS. Ta dlouhodobě spolupracuje s německými Mladými národními demokraty (Junge Nationaldemokraten), spadajícími pod Národně demokratickou stranu Německa. Mladí národní demokraté se pravidelně účastní akcí organizovaných DSSS,

resp. DM. V prosinci se novým předsedou Dělnické mládeže stal Hynek Rint, který nahradil dosavadního předsedu Erika Lamprechta.

Nadále fungovaly i jediné subjekty navazující na neonacistické hnutí, **Generace identity a Pro-Vlast**. Prvně jmenované se v průběhu roku výrazně veřejně neprojevovalo. Jeho členská základna se pohybovala okolo 10 osob. Oproti rakouské pobožce hnutí lze tuzemskou variantu označit za neúspěšnou. Nezískala podporu ani v rámci širšího neonacistického hnutí. Původní členská základna uskupení Pro-Vlast vyšla z neonacistického uskupení Autonomní nacionalisté. Řada členů byla aktivní i v prostředí hooligans. Prostřednictvím svých členů byla skupina Pro-Vlast spojována s dubnovými sprejerskými útoky graffiti proti podnikům, které se zapojily do kampaně HateFree Zone.

Z prostředí hooligans a neonacistického hnutí se rekrutovali i členové paramilitárního uskupení **Ódinovi vojáci**. Ti organizovali v Teplicích provokační protimuslimské a protiimigrantské aktivity. Ve druhé polovině roku už u nich nebyla zaznamenána prakticky žádná činnost. Výjimkou byl říjnový incident spojený s úmrtím Roma v Žatci, kde se část členů Ódinových vojáků pokoušela vyvolávat veřejné protesty a demonstrace proti romské komunitě.

Oproti roku 2015 byl zaznamenán **vyšší počet utajovaných White Power Music koncertů**, celkem 8. Nejvíce těchto akcí bylo zjištěno ve 4. čtvrtletí, a to na území Jihomoravského a Libereckého kraje. Většina koncertů byla určena zejména pro tuzemské publikum, zúčastnili se jich ale i zahraniční sympatizanti, zejména ze Slovenska, Německa a Maďarska.

Přetrvávajícím tématem byly v roce 2016 pro pravicové extremisty **protiimigrační aktivity a protimuslimská vystoupení**. Vzhledem k určité postupné „vyčpělosti“ tohoto tématu jej pojímali většinou v **širším kontextu** - jako nesouhlas s EU, protest proti stávající politické reprezentaci, vymezení se vůči ochráncům lidských práv, levicově orientovaným intelektuálům, atp. Většina ostatních témat (např. dříve intenzivní protiromská rétorika) ustoupila do pozadí, nicméně při vhodné příležitosti je pravicoví extremisté rychle „oprášili“ (viz například výše uvedená vyhocená situace v souvislosti s úmrtím Roma v Žatci).

Největším **prostorem pro nenávistná vyjádření** byl **internet**. Často ovšem byly autory těchto výroků osoby, které nejsou pravicovými extremisty.

Incident v Thunovské ulici, Praha 6. 2. V pozadí kriminalista („muž v hnědé bundě“).

Mezi nejvýznamnější zaznamenanou trestnou činností patřily **nenávistné sprejerské útoky proti podnikům participujícím na kampani HateFree Zone** (23. a 24. dubna) či **incidents z veřejných shromáždění konaných dne 6. února**, kdy se osoby z prostředí fotbalových hooligans nejprve pokusily v pražské Thunovské ulici vyvolat konflikt s protidemonstranty a posléze zaútočily kameny a

pyrotechnikou na Autonomní sociální centrum Klinika na Žižkově.

Incident v pražské Thunovské ulici byl zneužit tzv. alternativními médii k šíření nepravdivé zprávy o tom, že maskovaní útočníci měli být ve skutečnosti policií řízení provokatéři. Na místě přítomný kriminalista v civilním oděvu, posléze přezdívaný jako „muž v hnědé bundě“, byl lživě označen za koordinátora údajné „policejní provokace“. Tato lživá zpráva se před jejím vyvrácením velmi intenzivně šířila a odrazila se i ve zpravodajství některých médií, která bývají hodnocena jako seriózní.

3.4. Protiimigrační a protimuslimské hnutí

Protiimigrační a protimuslimské hnutí **představovalo směs velice heterogenních subjektů**. Dokázalo **výrazně polarizovat českou společnost** a přispělo k rostoucí radikalizaci názorů. Navzdory různým proklamacím o potřebě sjednocení všech vlasteneckých sil **nebyla ale jednotlivá protiimigrační uskupení schopna spolupráce**. V průběhu roku docházelo k **dalšímu štěpení**. Důvodem nebyly jen názorové rozdíly, ale i osobní animozity a konkureční boj před volbami.

Výraznou událostí byl zejména **dubnový rozpad koalice Bloku proti islámu** (dále jen „BPI“) **a parlamentní strany Úsvit – Národní koalice** (dále jen „ÚNK“). Lídr BPI Martin Konvička obvinil ÚNK z podvodného jednání a neplnění závazků. Zpočátku roku ještě koalice obou hnutí působila jednotným dojmem. Rozvíjela spolupráci mj. se saským populistickým hnutím PEGIDA. Osoby spojené s těmito subjekty propagovaly **„internacionální antiislámskou demonstraci“**, neboli sérii shromáždění pořádaných dne 6. února v různých evropských městech. „České“ demonstrace proběhly s relativně vysokou účastí v Praze. Na organizaci se podílely tyto subjekty: ÚNK + BPI, Národní demokracie + hnutí Za naši kulturu a bezpečnou zem, Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura).

Již v květnu pak **postihly neshody i Blok proti islámu**. Nastupující subjekty si již nezískaly podporu veřejnosti. **Marginalizoval se význam Martina Konvičky** a jeho podporovatelů. Ten na sebe pouze upozornil **spektakulárními happeningy v Praze**, u příležitosti sovětské okupace dne 21. srpna, a při výročí teroristického útoku proti Světovému obchodnímu centru v New Yorku dne 11. září. V prvním případě se jednalo o „divadelní scénku“, která měla představovat obsazení Prahy ze strany Islámského státu. Akce vyvolala, zejména v oblasti Staroměstského náměstí, paniku. Druhý happening pak proběhl před Zastupitelským úřadem Saudské Arábie. Zde byla umístěna mobilní toaleta, která měla symbolizovat nejposvátnější místo islámu, svatyni Ka'abu. Shromáždění s účastí zhruba 30 osob bylo následně rozpuštěno. V červenci Konvička a jeho příznivci uspořádali **akci před brněnskou mešitou**, kde vedle jiných provokačních aktivit došlo mj. k pálení stránek koránu.

Provokační akce M. Konvičky, Praha 21. 8.

Pokles zájmu veřejnosti o téma migrace a vnitřní neshody uvnitř hnutí vedly fakticky k jeho úplnému rozkladu. Byl zaznamenán pokles veřejných shromáždění některých subjektů, pokles účastníků a nižší participace běžných občanů na demonstracích. Akcí dne 17. listopadu se účastnily řádově jen stovky aktivistů. Politické subjekty z tohoto spektra se přeorientovaly na pořádání veřejných debat a setkávání s občany.

Stále častěji byla problematika imigrace spojována s **odporem proti Evropské unii**. V návaznosti na Brexit začaly protiimigrační subjekty akcentovat i volání po „Czexitu“.

Aktivity hnutí měly, kromě demonstrací, i podobu symbolických blokád uprchlických zařízení, blokád na hraničních přechodech, besed s občany, petičních akcí, letákových kampaní atd. **Nebyly nezaznamenány skutečně nebezpečné formy protestů** (zapalování uprchlických zařízení, fyzická napadání ohrožující život, atp.). Většina radikálnějších projevů měla pouze verbální podobu - **prostorem pro protiimigrační vyjádření byl internet**.

Možnosti k mobilizaci ze strany tohoto hnutí zůstaly nevyužity kvůli absenci schopných a charismatických lídrů i kvůli velkému množství osobních animozit. **Volební potenciál těchto subjektů** (s výjimkou hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura) **byl zanedbatelný**.

Protiimigrační a protimuslimská uskupení dostávala velký prostor v rámci tzv. alternativních médií, která se tak snažila šířit a podporovat atmosféru strachu. Využívala k tomu mj. i selektivního a účelového informování o uprchlících, muslimech a jejich spojování s terorismem.

3.5. Paramilitární a domobranecké skupiny

Paramilitární a domobranecké skupiny (dále jen „PDS“) **se snažily svým působením vzbudit dojem, že české bezpečnostní složky nejsou schopny zvládnout situaci** a ochránit území ČR a její občany. Snažily se je znedůvěryhodnit a zpochybnit jejich činnost. **Jejich stav byl závislý na vývoji migrační krize**. S oslabením tématu migrace klesal i jejich význam. V roce 2016 z jejich strany **nebyla zaznamenána další radikalizace nebo intenzivnější užívání násilí**.

Novodobá éra působení PDS byla započata vznikem a působením uskupení **Českoslovenští vojáci v záloze za mír** (dále jen „ČSVZ“), resp. původně Českoslovenští vojáci v záloze proti válce plánované velením NATO³. Iniciativa se již koncem roku 2015 fakticky rozpadla kvůli vnitřním sporům ohledně dalšího směřování a spolupráce s politickými subjekty. Bývalý „velitel“ uskupení, Marek Obrtel, společně s Františkem Krejčou, tehdejší členem ND, patřil mezi hlavní propagátory spolupráce s **touto pravicově extremistickou stranou**.

Paralelně tak v rámci ND vznikala od poloviny roku 2015 projekt **Národní domobrany** (dále jen „NDB“). ND „předala agendu“ NDB nově ustanovené Radě Národní domobrany, jejímiž členy byli Marek Obrtel, František Krejča a Nela Lisková.

---

³ Českoslovenští vojáci v záloze za mír představují zapsaný spolek, původní Českoslovenští vojáci v záloze proti válce plánované velením NATO jsou neformální iniciativou. Druhý zmíněný se od aktivit zapsaného spolku distancoval.

Domobranci na protiislámské demonstraci, Praha 28. 9.

zorganizovalo několik střeleb, určených pro stoupence a členy, které však doprovázela nízká účast okolo 20 osob.

Vedení NDB disponovalo **přímými kontakty na představitele separatistických republik** na východě Ukrajiny. Oficiální vystoupení a prohlášení zástupců NDB byla využita k propagandistickým účelům ze strany tamních médií. Dne 1.zářní otevřela Nela Lisková v Ostravě „zastupitelské centrum Doněcké lidové republiky“ (ve skutečnosti se jednalo o zapsaný spolek s názvem „Zastupitelské centrum DNR“ registrovaný Krajským soudem v Ostravě). Ministerstvo zahraničních věcí se proti zřízení rádoby konzulátu ohradilo a požádalo soud, aby spolek zrušil.

ČSVZ se veřejně prakticky neprojevovali, s výjimkou protestu proti průjezdu konvoje americké armády a účasti na demonstraci NDB v Praze dne 17. listopadu. V roce 2016 došlo ke sjednocení jen některých původních rot. Aktivní byly jen některé, a to především v Olomouckém, Zlínském a Moravskoslezském kraji. Iniciativa spolupracovala s ÚNK a BPI, její členové participovali na snahách vytvořit další domobranecký projekt **Stráž obrany státu**. Reálné působení Stráže obrany státu nebylo zaznamenáno.

Spektrum domobraneckých skupin bylo z hlediska aktivit značně heterogenní. Některé existovaly jen virtuálně, u některých došlo k několika setkáním v restauračních zařízeních, některé pravidelně cvičily, bylo uspořádáno několik střeleckých výcviků, ojediněle byly zaznamenány i pokusy o provádění monitoringu uprchlíků v ulicích (**ČSVZ, Československá vlastenecká garda** – dále jen „ČSVG“) či provokační akce (**Ódinovi vojáci** v Teplicích). Členové některých uskupení (ČSVZ, ČSVG, NDB) působili jako ochranka a pořadatelská služba na protiimigračních shromážděních.

Pouze několik **jednotlivců nebo velmi malé skupiny byly schopné podstupovat skutečný paramilitární trénink a dodržovat určitou disciplínu.**

Na **celostátní úrovni se snažily působit zejména ČSVZ a NDB**, vedle nich však vznikala i různá **lokální uskupení**. Některé PDS byly čistě pravicově extremistické (Ódinovi vojáci, Brigáda), jiné se zapojením pravicových extremistů (NDB), v případě ČSVZ bylo

Navzdory mediální prezentací o fungování NDB a jejích regionálních skupinách se ve většině případů jednalo pouze o **virtuální skořápky**, nevykonávající žádnou činnost. **Aktivní byly víceméně jen ty s vazbami na pravicové extremisty či militantně zaměřené jedince.** Počet stoupenců NDB je odhadován na zhruba 70 osob, počet aktivních členů pak okolo 40. Národní domobrana se v rámci rekrutace zaměřovala mj. na bývalé příslušníky bezpečnostních složek, kteří byli jejich členy do roku 1989. Z hlediska veřejných aktivit spoluorganizovala NDB demonstraci dne 17. listopadu v Praze, které se zúčastnilo

zhruba 200 osob. Dále uskupení

jejich zapojení minimální, v iniciativě se angažovaly zejména osoby, které v minulosti sloužily v armádě (a to i před rokem 1989).

Bylo zaznamenáno **zvýšené ozbrojování členů těchto skupin, nicméně legální cestou**. Přímo hlavní představitelé skupin vyzývali členy, aby si pořizovali zbrojní pasy. Někteří aktivisté si pořizovali i zbraně nepodléhající registraci.

Proruská orientace PDS pramenila z odporu proti „Západu“, USA, NATO. Nebylo potvrzeno, že by jejich působení bylo ovlivňováno či přímo řízeno zpravodajskými službami Ruské federace. A to ani v případě Nely Liskové, která založila „Zastupitelské centrum DNR“ v Ostravě, které vydává za konzulát samozvané Doněcké lidové republiky v ČR.

Některé domobranecké skupiny dostávaly pro své politické názory **prostor v tzv. alternativních médiích**.

V oblasti podpory Ruské federaci, jejímu prezidentovi a separatistickým republikám na východě Ukrajiny byly vysledovány nové kontakty a spojení mezi příznivci pravicově a levicově extremistických hnutí.

3.6. Levicový extremismus

Po dlí aktivizaci z minulých let došlo v roce 2016 k **mírné stagnaci anarchistické scény, zvláště její militantní části**. Antiautoritářské skupiny byly nadále **fragmentované a nenašla se výraznější postava či kolektiv, které by je sjednotily**. Členská základna **zůstala slabá**.

Nejvýznamnějšími subjekty byly **Anarchistická federace, Iniciativa Ne rasismu či antifašistická platforma Antifašistická akce (AFA)**. V druhé polovině roku 2016 se částečně aktivizovala **Severočeská anarchistická federace**. Jednotlivé skupiny a kolektivy byly vzájemně personálně provázané. Soustředily se na organizování koncertů, solidárních akcí a nejrůznějších happeningů. AFA také na monitoring kandidujících pravicových extremistů před krajskými volbami.

V roce 2016 bylo zaznamenáno výrazné **utlumení aktivit Sítě revolučních buněk**.

Protinacionalistická akce s účastí anarchistů, Praha 6.2.

Došlo pouze k jednomu žhářskému útoku na vozidla PČR (14. února, Praha, Nad Úpadem, zahořela dvě vozidla PČR). V první polovině roku byli anarchisté aktivní v **nahlašování výbušných zařízení**. Hlavním cílem byla restaurace Řízkárna, ale nově se terčem výhružek staly i budovy státních institucí.

Pro anarchistickou scénu byla nadále **mobilizačním faktorem uprchlická krize** v Evropě. Její členové **participovali na protestech**

proti rasistickým a xenofobním projevům pravicových extremistů a protiimigračního a protimuslimského hnutí. V Praze se takto zaměřených veřejných „proti-demonstrací“ dne 6. února zúčastnilo cca 500 osob a dne 17. listopadu cca 300 osob. Dne 17. listopadu byly zaznamenány pokusy o koordinovanou blokádu akce organizované Národní domobranou. V souvislosti s klesajícím zájmem o imigrační témata došlo i k utlumení aktivit anarchistů v této oblasti.

Širokou podporu napříč anarchistickým spektrem měly **squatterské aktivity** či „**autonomní sociální centra**“, zvláště **Klinika**. Do objektu Kliniky byl celkem třikrát ohlášena nástražný výbušný systém. Policie však v objektu žádný takový předmět nenalezla. Ve dvou případech byl objekt evakuován. Při druhém ohlášení bomby několik aktivistů objekt odmítlo opustit a bylo následně zajištěno. V březnu vypršela Autonomnímu sociálnímu centru Klinika smlouva o výpujčce. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových objekt převedl na Správu železniční a dopravní cesty. Aktivisté objekt odmítli opustit a pokračovali v něm ve svých aktivitách.

Část anarchistického hnutí reflektovala případ stíhaných anarchistů v rámci tzv. kauzy Fénix. Jednalo se zejména o aktivisty volně sdružené v rámci kolektivu **Antifenix**. **Významným impulsem bylo zadržení a následné obvinění anarchisty Lukáše Borla.** Solidární aktivity měly podobu neohlášených demonstrací před vazební věznicí, dále přednášek a koncertů s výběrem finančních prostředků na podporu stíhaných. Anarchistické hnutí nebylo ve vztahu k činnosti tzv. Síť revolučních buněk jednotné. Obecně panovala shoda na nutnosti podpory stíhaných anarchistů, nicméně ve věci samotné Síť revolučních buněk se objevovaly názory odmítající metody tzv. povstaleckého anarchismu.

Radikální komunisté byli nadále roztrženi do množství marginálních kolektivů s malou členskou základnou a jejich činnost stagnovala. Komunistický svaz mládeže a Svaz mladých komunistů Československa nevyvíjely prakticky žádnou aktivitu.

Více aktivní byla některá trockistická uskupení. V průběhu roku bylo možné zaznamenat prohlubující se spolupráci některých trockistických subjektů s anarchisty (např. v prouprehlických aktivitách). **Socialistická Solidarita** se přikláněla k anarchistickým skupinám, naopak **Levá perspektiva** směřovala k radikálně komunistickým. Tradiční **Antikapitalistický kemp** se uskutečnil červenci v Jihočeském kraji.

Některé skupiny z radikálně komunistického spektra se zaměřily na **podporu donbaských republik.**

3.7. Statistika trestné činnosti s extremistickým podtextem

3.7.1. Úvod

Policejní statistiky se zpracovávají na základě **Evidenčně statistického systému kriminality Policejního prezidia** (dále jen „ESSK“). **Statistická data Ministerstva spravedlnosti, z nichž vychází i Nejvyšší státní zastupitelství, mají jiný horizont vykazování než statistika policejní.** Není pro ni rozhodná doba, kdy se skutek stal, ale kdy státní zástupce zpracoval obžalobu, rozhodl o zastavení věci apod. Absence provázanosti

těchto tří statistik je velkým handicapem, nicméně v současné době není technicky možné tento problém vyřešit.

Do roku 2009 se policejní statistiky řídily podle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu ve znění pozdějších předpisů. Rozlišovaly tedy 7 krajů a hl. m. Praha. Od 1. ledna 2010 je členění statistik totožné s vyššími územně správními celky, rozlišují tedy 14 krajů. Tato změna komplikuje meziroční komparaci dat z hlediska krajů před a po roce 2009.

ESSK byl vytvořen v 70. letech minulého století. V současné době bylo shledáno mnoho ukazatelů zastaralých a nevyhovujících. Proto bylo v roce 2016 přistoupeno k **rozsáhlé rekonstrukci tohoto systému**. Cílem rekonstrukce je aktualizovat data na současné podmínky, zpřesnit je, zjednodušit jejich výpočet a zpřístupnit je široké veřejnosti ve srozumitelnější a dosažitelnější podobě.

Tato rekonstrukce se týká **přechodu na jiné softwarové vybavení. Je měněn způsob toku dat z informačního systému Evidence trestního řízení do ESSK. Jsou přehodnocovány i algoritmy počítající statistická čísla**. Rekonstrukce, vyhodnocování a úpravy systému probíhají za plného provozu a jsou doladovány průběžně. Důsledkem této rekonstrukce v konečné podobě bude neporovnatelnost dat s minulým obdobím, a to zejména v ukazatelích počtů stíhaných osob a jimi spáchaných skutků.

Byla provedena zásadní změna v systému počítání stíhaných osob. V minulosti se stíhané osobě přičítala pouze nejzávažnější trestná činnost. Spáchal-li pachatel v rámci jednoho čísla jednacímho např. trestný čin vraždy a k tomu trestný čin zanedbání povinné výživy, pak byl jako stíhaná osoba započítán pouze u vraždy. V současné době bude při výpočtu stíhaných osob brána v potaz jeho veškerá trestná činnost. Ve statistice se to projevuje tím, že pokud se budeme dotazovat na počet pachatelů pro celkovou trestnou činnost, vyjde rozdílné číslo, než budeme-li se dotazovat na počty pachatelů po jednotlivých druzích trestné činnosti a ty pak sečteme. **Jeden pachatel bude započten tolikrát, kolik druhů trestné činnosti spáchal**.

Statistiku trestné činnosti policistů dříve zpracovávala Inspekce Policie ČR, která však byla od 1. ledna 2012 nahrazena Generální inspekcí bezpečnostních sborů. Data od roku 2011 už poskytuje právě Generální inspekce.

V rámci nestandardních statistických výstupů jsou rovněž Policejním prezidiem zpracovávány od roku 2005 statistiky k zjištěným trestným činům s antisemitským podtextem⁴. K 1. lednu 2005 byly v rámci ESSK rozšířeny číselníky k extremistické kriminalitě o kódy umožňující zvláště identifikovat tr. činy motivované náboženskou a národnostní nesnášenlivostí vůči Židům a židovské víře, včetně útoků proti objektům židovských obcí a jejich zařízení, synagogám a židovským hřbitovům.

Od roku 2011 jsou ve Zprávě uváděny trestné činy motivované nenávisť vůči Romům. K této statistice je nutné doplnit vysvětlující komentář. V policejních statistikách se u obětí trestných činů nerozlišuje etnicita, ani národnost. Lze pouze vysledovat, že obětí byl cizinec. V policejním ESSK se ale evidují trestné činy motivované národnostní nesnášenlivostí nebo nenávisť proti Čechům, Moravanům a Slezanům, Polákům, Němcům, Ukrajincům, Vietnamcům, Maďarům, Rusům a Rusínům, Romům, Židům, Arabům, Číňanům a jiným

---

⁴ V období před tímto rozšířením statistik docházelo v celé Evropě k nárůstu trestných činů s antisemitským kontextem. Téma antisemitismu se stalo prioritním jak pro Evropskou unii, tak pro mezinárodní organizace.

národností. Aby byl trestný čin motivovaný nenávisť vůči Romům vykázán v policejní statistice, musejí být splněny tyto podmínky: 1) policista při vyplňování Formuláře o trestném činu tento vyhodnotí jako trestný čin s extremistickým podtextem, 2) poškozený o sobě uvede, že je Rom, nebo se jedná o trestný čin proti objektu s jasným vztahem k romské národnosti (např. pachatel nasprejuje rasistický nápis na Památník romského holocaustu, či Muzeum romské kultury apod.). V této statistice nejsou evidovány trestné činy proti Romům, u kterých nebyl prokázán protiromský podtext (např. když je Romovi ukraden automobil, aniž by pachatel věděl, že majitelem je Rom). Řada Romů v ČR se navíc k romské národnosti nehlásí. Čísla v této statistice jsou pouze orientační a mají omezenou vypovídající hodnotu.

3.8.2. Celorepubliková statistika

Celkově bylo v roce 2016 na území České republiky spácháno 217.927 trestných činů. Na tomto čísle se činy s extremistickým podtextem podílely 0,07 %. V roce 2016 bylo Policií ČR zjištěno **143 trestných činů s extremistickým podtextem**. V meziročním srovnání došlo **k poklesu zjištěných extremistických činů o 32**.

Z výše uvedených trestných činů **bylo objasněno 69,2 % tj. 99** (v roce 2015 to bylo 65,7 %, 114 tr. č.).

Celkový počet trestných činů s extremistickým podtextem zaevidovaných na území ČR v letech 2006 až 2016

Rok	Zaevidováno TČ	Podíl na celkové kriminalitě (%)	Objasněno TČ	Stíháno a vyšetřováno osob
2006	248	0,07	196	242
2007	196	0,05	119	181
2008	217	0,06	126	195
2009	265	0,08	186	293
2010	252	0,08	168	231
2011	238	0,08	157	246
2012	173	0,06	116	208
2013	211	0,06	144	198
2014	201	0,07	132	157
2015	175	0,07	114	154
2016	143	0,07	99	x

Zdroj: PČR, 2017

3.8.3. Statistika podle krajů

Nejvíce trestných činů s extremistickým podtextem bylo zaevidováno v Praze (34 tr. č.), což představuje 23,8 % z celkového počtu na území České republiky. Následují kraj

Ústecký (19 tr. č., 13,3 %), Zlínský (16 tr. č., 11,2 %) a Středočeský kraj (14 tr. č., 9,8 %). Naopak nejméně těchto trestných činů bylo evidováno v Královéhradeckém kraji (2 tr. č., 1,4%).

V meziročním srovnání došlo k výraznému poklesu v počtu zjištěných trestných činů s extremistickým podtextem v Moravskoslezském kraji (-14). Ve srovnání s rokem 2015 došlo k nárůstu v Praze (+10)

Trestná činnost s extremistickým podtextem dle krajů v roce 2016

Kraj	Zjištěno TČ	Objasněno TČ
Hl. m. Praha	34	27
Středočeský	14	5
Jihočeský	6	6
Plzeňský	9	5
Ústecký	19	16
Královéhradecký	2	2
Jihomoravský	9	4
Moravskoslezský	12	6
Olomoucký	7	2
Zlínský	16	15
Vysočina	3	2
Pardubický	4	3
Liberecký	8	6
	143	99

Zdroj: PČR, 2017

3.8.4. Statistika podle skutků

Nejpočetněji byly zastoupené **trestné činy dle § 403** (založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka), **§ 404** (projev sympatií k hnutí směřujícího k potlačování práv a svobod člověka), **§ 405** (popírání, zpochybňování, schvalování, ospravedlňování genocidia) trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. Tyto trestné činy představují 47,6 % (68 tr. č.) z celkového počtu tr. č. s extremistickým podtextem, přičemž došlo k objasnění 48 skutků.

Trestné činy dle § 352 (násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci) představovaly **společně s trestnými činy dle § 355** (hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob) **druhou nejpočetnější skupinu**. Celkově se podílely na všech trestných činech 11,9 % (17 tr. č.). V rámci nich došlo k objasnění 12, resp. 15 případů.

Trestná činnost s extremistickým podtextem dle skutků v roce 2016

Skutek	Zjištěno	Objasněno
úmyslné ublížení na zdraví (§ 145 - 146a)	7	4
nás. a vyhr. proti sk. obyv. a jednotl. (§ 352)	17	12
nebezpečné vyhrožování (§ 353)	2	2
poškození cizí věci (§ 228)	3	1
výtržnictví na sport. a veřej. akcích (§ 358)	11	10
sprejerství (§ 228/2)	9	1
hanobení národa, rasy, etnické, jiné skup. (§	17	15

355)		
podněcování k národ. a rasové nenávisti (§ 356)	9	6
podpora a propagace hnutí (§§ 403, 404, 405)	68	48
Celkový součet	143	99

Zdroj: PČR, 2017

3.8.5. Trestná činnost motivovaná nenávistí vůči vybraným skupinám

V roce 2016 bylo zaevidováno 28 trestných činů majících antisemitský podtext. Oproti roku 2015 došlo k výraznému poklesu (-19). V roce 2014 jich bylo evidováno 45. V roce 2013 pak 15.

Trestné činy s antisemitským podtextem v roce 2016 představovaly 19,6% z celkového počtu trestných činů mající extremistický podtext, což je oproti minulému roku pokles o 7,3 %.

V roce 2016 bylo zaevidováno celkem 25 trestných činů motivovaných nenávistí proti Romům. Jde o pokles oproti minulému roku, kdy bylo zaevidováno 33 trestných činů. V roce 2014 jich bylo zjištěno 53. Tyto trestné činy se v roce 2016 podílely na celkovém počtu trestných činů s extremistickým podtextem 17,4 procentními body.

V roce 2016 Policie ČR zaznamenala 7 trestných činů motivovaných nenávistí k muslimům. V roce 2015 jich evidovala 5. Ve stejném roce Policie ČR zaznamenala také 8 trestných činů motivovaných nenávistí k Arabům. Oproti roku 2015 se jedná o nárůst o 3 skutky.

3.8.6. Trestná činnost příslušníků bezpečnostních sborů

V oblasti extremismu prověřovala inspekce v roce 2016 celkem tři případy.

V prvním případě byl inspekcí prověřován poznatek k možným projevům extremismu u příslušníka Celní správy ČR, a to na základě jeho velmi kladného vztahu ke střelným zbraním, který svoji zálibu měl propagovat zejména pomocí svého facebookového profilu. Provedeným šetřením policejního orgánu inspekce však nebylo zjištěno, že by došlo ze strany příslušníka Celní správy ČR k jednání, které by naplňovalo znaky skutkové podstaty některého z trestných činů uvedených ve zvláštní části trestního zákoníku, a proto byla věc zaslána pouze na vědomí Generálnímu ředitelství cel k přijetí vlastních opatření.

Ve druhém případě inspekce prověřovala poznatek o možné trestné činnosti občanského zaměstnance Vězeňské služby ČR, týkající se projevů sympatií směřující k potlačení práv a svobod člověka. Jednalo se o případ, kdy měl tento zaměstnanec určitým způsobem zvýhodňovat vězně (pochvaly, návštěvy, vycházky), kteří šířili xenofobní a nacionalistické názory mezi ostatními. Po provedeném šetření příslušníky inspekce nebylo zjištěno, že by k takovému jednání ze strany občanského zaměstnance docházelo, popř. že by tento zaměstnanec mezi odsouzenými propagoval nacionalistické myšlenky. Na základě uvedených skutečností byl spisový materiál uložen ad acta bez dalšího opatření.

Ve sledovaném období bylo rovněž zahájeno prověřování příslušníků Policie ČR, podezřelých z možného spáchání přečinu výtržnictví podle ustanovení § 358 odst. 1 trestního zákoníku, kteří vyhrožovali osobám romské národnosti nejprve fyzickým napadením, ke kterému nedošlo, a následně měli tyto osoby slovně napadat rasistickými nadávkami. Šetření bylo prováděno příslušným policejním orgánem inspekce, přičemž prověřování tohoto případu dále pokračuje.

Žádné další případy protiprávního jednání, resp. trestné činnosti na úseku extremismu v roce 2016, nebyly inspekci zjištěny. V roce 2015 bylo prověřováno pět případů.

3.8.7. Trestná činnost příslušníků Armády ČR

Vojenským zpravodajstvím nebylo v roce 2016 v rámci rezortu obrany zaznamenáno zvýšení aktivit s extremistickým podtextem. Toto se týká jak pravicového, tak i levicového extremismu.

Vojenské zpravodajství se v roce 2016 zaměřilo zejména na detekci příznivců pravicového extremismu, kteří měli snahu vstoupit do služebního poměru vojáka z povolání a současně na monitoring činnosti již v minulosti poznaných příslušníků rezortu obrany inklinujících k hnutím, která prokazatelně směřují k potlačování práv a svobod člověka, případně rasové zášti. Společným jmenovatelem v oblasti pravicového extremismu byla přetrvávající nekoordinovanost jednotlivců a absence stmelujícího prvku, to znamená chybějící vůdčí osobnost.

Nastaveným mechanismem byly informace o pravicově extremistických jednotlivcích s vědomím ministra obrany předávány kompetentním orgánům rezortu obrany k přijetí vlastních opatření. V oblasti levicového extremismu nebyla zaznamenána žádná výraznější aktivita indikující bezpečnostní riziko z tohoto směru.

Zneužívání počítačové sítě Internet k šíření nenávisti a extremistických ideologií ve vztahu k příslušníkům rezortu obrany bylo podchyceno pouze na úrovni jedinců, a to v rovině sympatií, nikoli aktivní činnosti ve smyslu ovlivňování tohoto prostředí.

Dne 20. prosince byl Vojenské policii postoupen Policií ČR spisový materiál nasvědčující tomu, že voják z povolání v Plané nad Lužnicí v noci ze 7. na 8. září na veřejnosti opakovaně provolával nacistický pozdrav doprovázený vztyčením pravé ruky a verbálně a fyzicky napadal hosty v restauraci. Vojenská policie ve věci zahájila úkony trestního řízení pro důvodné podezření ze spáchání přečinu projevu sympatií k hnutí směřujícím k potlačení práv a svobod člověka v souběhu s přečinem výtržnictví. Případ je nadále v šetření Vojenské policie.

3.8.8. Soudní statistiky

V roce 2016 odsoudily soudy ČR pravomocně celkem 61 399 osob (v roce 2015 – 65569, v roce 2014 - 72854, v roce 2013 - 77 976, v roce 2012 - 71471, v roce 2011 celkem

70160, v roce 2010 celkem 69 953, v roce 2009 - 73 752; v roce 2008 - 75 751 osob a v roce 2007 - 75 728 osob), což představuje oproti roku 2015 snížení o 4 170 osob, tj. o 6,36 %. Z počtu odsouzených v roce 2016 **bylo celkem 77 osob odsouzeno za trestnou činnost s rasovým podtextem**. Tento počet představuje pouze 0,13 % z celkového počtu pravomocně odsouzených v tomto roce.

Ve srovnání s rokem 2015 zaznamenáváme nárůst počtu pravomocně odsouzených za trestný čin spáchaný s rasovým podtextem (o 23 osob, tj. o cca 42,6 %, když v předchozím roce 2015 bylo za tyto delikty odsouzeno celkem 54 osob, v roce 2014 – 52 osob, v roce 2013 – 71 osob, v roce 2012 – 83 osob, v roce 2011 - 111 osob, v roce 2010 - 96 osob, v roce 2009 pak celkem 103 osob – v r. 2008 - 97 osob, v r. 2007 pak 72 osob). Z uvedených údajů je zřejmé, že podíl těchto deliktů na celkovém počtu pravomocně odsouzených v ČR zůstává i přes mírný nárůst velmi nízký. V absolutních číslech pak osciluje v posledních 8 letech mezi cca 50 až 100 pachatelů.

Pachatelé byli v roce 2016 odsouzeni za tyto trestné činy⁵:

Trestný čin	Ustanovení tr. zákoníku (TZ)	Počet osob
		2016, (tr.z.40/2009)
Vražda	§ 140	2
Těžké ublížení na zdraví	§ 145	3
Ublížení na zdraví	§ 146	4
Porušování domovní svobody	§ 178	2
Poškození cizí věci	§ 228	8
Obecné ohrožení	§ 272	4
Ohrožení pod vlivem návykové látky	§ 274	2
Násilí proti úřední osobě	§ 325	1
Vyhrožování s cílem působit na úřední osobu	§ 326	2
Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci	§ 352	12
Nebezpečné vyhrožování	§ 353	5
Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení	§ 355	17
Podněcování nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod	§ 356	5
Šíření poplašné zprávy	§ 357	1
Výtržnictví	§ 358	27
Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práva svobod člověka	§§ 403, 404	44
Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia	§ 405	2

V roce 2016 byli pachatelé těchto deliktů **nejčastěji odsouzeni pro trestné činy podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práva svobod člověka** podle § 403 a §

⁵ Součet je větší než 77, protože jedna osoba může být (a často také je) odsouzená za více trestných činů

404 TZ – 44 osob. Následují odsouzení pro trestný čin podle § 358 TZ – výtržnictví spáchané s rasovým podtextem - celkem 27 osob. Třetím nejčastějším deliktem jsou trestné činy hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení podle § 355 a podněcování nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 TZ – 22 osob.

Za uvedené trestné činy s rasovým podtextem byl **9 osobám uložen nepodmíněný trest odnětí svobody**. Z odsouzených osob za trestné činy s rasovým podtextem byly soudy označeny **3 osoby jako recidivisté**. Třem pachatelům soud uložil trest odnětí svobody v rámci sazby do 1 roku, 4 pachatelé dostali trest v rozmezí od 1 do 5 let, další dva pachatelé dostali trest v rozmezí od 5 do 15 let. **Trest odnětí svobody s podmíněčným odkladem jeho výkonu soudy v roce 2016 pravomocně uložily 55 osobám. Trest obecně prospěšných prací byl uložen ve 12 případech. Jednomu odsouzenému byl uložen trest vyhoštění. Odsouzeno bylo 5 mladistvých pachatelů a 3 ženy.**

3.8.9. Statistiky Nejvyššího státního zastupitelství

Přehled o trestných činech spáchaných z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek v letech 1995 - 2015

Trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek	Stíháno celkem osob	Obžalováno celkem osob
1995	508	461
1996	616	552
1997	569	495
1998	535	439
1999	580	510
2000	535	451
2001	529	369
2002	467 (+51 ZPŘT)	435 (+50 ZPŘT)
2003	325 (+44 ZPŘT)	286 (+44 ZPŘT)
2004	351 (+48 ZPŘT)	326 (+47 ZPŘT)
2005	294 (+46 ZPŘT)	264 (+45 ZPŘT)
2006	221 (+52 ZPŘT)	192 (+51 ZPŘT)
2007	204 (+36 ZPŘT)	197 (+36 ZPŘT)
2008	200 (+41 ZPŘT)	185 (+40 ZPŘT)
2009	194 (+34 ZPŘT)	183 (+32 ZPŘT)
2010	225 (+63 ZPŘT)	213 (+58 ZPŘT)
2011	218 (+66 ZPŘT)	209 (+59 ZPŘT)
2012	224 (+65 ZPŘT)	213 (+61 ZPŘT)
2013	120 (+81 ZPŘT)	115 (+77 ZPŘT)
2014	139 (+45 ZPŘT)	129 (+43 ZPŘT)
2015	130 (+29 ZPŘT)	115 (+22 ZPŘT)
2016	82 (+33 ZPŘT)	79 (+30 ZPŘT)

Stejně jako v předcházejících letech byl v roce 2016 podíl trestných činů spáchaných z rasových, národnostních či jiných nenávistných pohnutek na celkovém objemu kriminality spíše minimální. **V roce 2016 lze zaznamenat zásadní pokles počtu stíhaných a obžalovaných osob** pro tuto trestnou činnost. Jde o markantní snížení, neboť v roce 2016 bylo stíháno 95 osob (-35 oproti roku 2015; oproti roku 2012 dokonce -129) a obžalováno bylo celkem 92 osob (-23 oproti roku 2015; oproti roku 2012 dokonce -121). Tento trend byl nastolen již v roce 2013, kdy byl zaznamenán radikální pokles sledovaných dat (téměř o polovinu oproti letům 2010 – 2012).

Taktéž v roce 2016 byly trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek **vyřizovány v jednodušší formě řízení**, kterou představuje **zkrácené přípravné řízení**. Oproti roku 2015 lze sledovat mírný nárůst počtu osob, vůči nimž bylo konáno zkrácené přípravné řízení (+4 oproti roku 2015), přičemž celkový počet osob, vůči nimž byl v roce 2016 podán návrh na potrestání, činil 30 osob (+8 oproti roku 2015).

Údaje o počtu stíhaných a obžalovaných osob pro trestné činy spáchané z rasových, národnostních a jiných nenávistných pohnutek v letech 1995 – 2015

ČR	§ 196/2 tr. zákona § 352/2 tr. zákoníku		§ 196/3 tr. zákona § 352/3 tr. zákoníku		§ 198 tr. zákona § 355 tr. zákoníku		§ 198a tr. zákona § 356 tr. zákoníku		§ 219/2g tr. zákona § 140/3g tr. zákoníku		§ 221/2b tr. zákona § 146/2e tr. zákoníku	
	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal
1995	177	162	18	17	112	108	28	22	0	0	13	12
1996	210	179	18	17	74	66	30	29	1	1	90	82
1997	150	119	29	19	107	103	25	20	0	0	56	55
1998	126	111	3	0	124	90	7	6	3	2	40	36
1999	139	123	24	24	103	91	12	11	2	2	42	42
2000	98	84	24	24	150	129	19	14	0	0	22	13
2001	95	92	0	0	127	118	19	16	0	0	28	27
2002	85	81	3	3	105	98	4	3	2	2	21	20
2003	64	56	0	0	81	77	8	7	0	0	28	27
2004	67	63	8	8	105	101	5	5	1	0	21	21
2005	74	67	0	0	85	78	3	2	3	3	14	14
2006	48	45	0	0	58	50	3	1	0	0	11	11
2007	33	31	0	0	37	35	24	24	0	0	24	24
2008	31	30	0	0	36	35	7	7	1	1	5	5
2009	33	32	6	6	19	19	7	4	0	0	19	19
2010	46	44	40	37	39	38	6	4	0	0	7	7
2011	41	39	38	37	35	35	5	5	1	1	17	16
2012	41	40	29	28	34	31	8	7	0	0	23	22
2013	15	15	5	5	27	25	2	2	0	0	21	21
2014	13	12	3	3	23	18	6	6	2	2	8	8
2015	17	15	5	5	25	24	4	3	0	0	6	5
2016	17	17	6	6	17	17	7	5	0	0	3	3

ČR	§ 222/2b tr. zákona § 145/2f tr. zákoníku		§ 235/2f tr. zákona § 175/2f tr. zákoníku		§ 257/2b tr. zákona § 228/3b tr. zákoníku		§ 260 tr. zákona § 403 tr. zákoníku		§ 261 tr. zákona § 404 tr. zákoníku		§ 261a tr. zákona § 405 tr. zákoníku	
	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal	stíháno	obžal
1995	23	23	0	0	6	5	13	11	118	101	0	0
1996	42	41	1	1	27	25	30	27	93	84	0	0
1997	45	43	5	5	18	15	29	18	105	98	0	0
1998	28	28	6	6	16	16	27	15	155	129	0	0
1999	30	28	1	0	16	16	52	37	159	136	0	0
2000	12	12	0	0	7	6	79	67	124	102	0	0
2001	6	6	3	3	2	2	51	41	198	164	1	0
2002	24	24	2	2	3	3	75	67	143	132	1	1
2003	13	13	0	0	6	4	28	17	96	84	1	1
2004	9	5	4	4	1	1	31	25	96	90	3	3
2005	7	7	0	0	2	2	23	18	72	65	1	1
2006	3	3	0	0	2	2	16	11	78	69	2	0
2007	3	3	0	0	5	5	14	12	63	62	1	1
2008	9	9	0	0	2	2	29	29	72	61	8	6
2009	21	21	0	0	1	1	25	24	66	60	4	4
2010	1	1	1	0	1	1	39	38	42	40	2	2
2011	0	0	0	0	0	0	15	15	62	57	4	4
2012	2	2	2	2	1	0	27	27	52	49	5	5
2013	3	3	0	0	1	1	18	18	27	24	1	1
2014	3	3	1	1	3	3	15	15	57	53	5	5
2015	2	2	0	0	3	3	8	8	57	47	3	3
2016	1	1	0	0	3	3	0	0	27	26	1	1

Na poklesu počtu stíhaných a obžalovaných osob v roce 2016 se podílel zejména **trestný čin projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku**. V roce 2016 došlo k významnému poklesu počtu stíhaných a obžalovaných osob oproti roku 2015 (-30 stíhaných osob oproti roku 2015 a -21 obžalovaných osob oproti roku 2015) pro tento trestný čin. I přes uvedený pokles však představuje stále nejčastěji se vyskytující trestný čin ve sledované kategorii.

Pokles lze rovněž sledovat v **případě trestného činu hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob** podle § 355 trestního zákoníku (-8 stíhaných osob oproti roku 2015 a -7 obžalovaných osob oproti roku 2015). U trestného činu založení, podpory a propagace hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 trestního zákoníku je dokonce uvedena nulová hodnota (-8 stíhaných osob oproti roku 2015 a -8 obžalovaných osob oproti roku 2015). Nulové hodnoty jsou taktéž evidovány, shodně jako v minulém roce, u trestného činu vraždy podle § 140 odst. 3 písm. g) trestního zákoníku a trestného činu vydírání § 175 odst. 2 písm. f) trestního zákoníku. Počty do tří stíhaných i obžalovaných osob jsou evidovány u trestného činu těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 2 písm. f) trestního zákoníku,

trestného činu poškození cizí věci podle § 228 odst. 3 písm. b) trestního zákoníku, trestného činu popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 trestního zákoníku a trestného činu ublížení na zdraví podle § 146 trestního zákoníku.

Mírný nárůst byl zaznamenán v případě **trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod** podle § 356 trestního zákoníku (+3 stíhané osoby oproti roku 2015 a +2 obžalované osoby oproti roku 2015).

Ohledně trestného činu **násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 3 trestního zákoníku nastal určitý vzestup**, při stále velmi nízkých absolutních počtech (vždy +2, pokud jde o stíhané i obžalované osoby). Téměř shodné údaje s rokem 2015 lze zaznamenat v případě trestného činu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 trestního zákoníku.

I když v celkovém srovnání oproti předchozím letům došlo k poklesu počtu stíhaných a obžalovaných osob, nelze tento typ trestné činnosti zdaleka podceňovat, a to zejména s ohledem na celosvětovou společenskou situaci, která může přispívat k radikalizaci určitých skupin.

Analytické údaje

Nejčastějšími informacemi podanými nižšími státními zastupitelstvími ve smyslu pokynu obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 10/2011, o informacích, ve znění pozdějších změn, jsou případy tzv. **hajlování, prezentace „závadových“ symbolů na oblečení či jejich nasprejování na budovy, resp. veřejná prezentace závadových tetování, nenávistné výroky publikované na internetu, rasově motivované urážky**. Stejně jako v roce 2015, nedošlo ani v roce 2016 k útokům spáchaným z rasové pohnutky, jimiž by byla způsobena smrt. Nevyskytly se žhářské útoky na romské rodiny. Oproti předchozím letům v roce 2016 nedocházelo k protiromským pochodům a demonstracím. Na druhou stranu lze sledovat, že se **zvyšují verbální útoky, často činěné v kyberprostoru, vůči muslimům, imigrantům a osobám, které se k nim stavějí vstřícně, které nepřerostly v závažnější fyzické útoky**.

Přehled vybraných extremisticky, rasově a xenofobně motivovaných trestných činů sledovaných v roce 2016 Nejvyšším státním zastupitelstvím:

▪ Antisemitské projevy

Předmětem trestního stíhání v této věci jsou publikace a projevy, kterými měl obviněný hanobit židovský národ, zpochybňovat holocaust a vzbuzovat nenávist vůči uprchlíkům. Ve věci bylo v dubnu 2016 zahájeno trestní stíhání pro přečiny hanobení národa, rasy, etnické skupiny nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a), b, odst. 2 písm. b) trestního zákoníku, podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku a popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 trestního zákoníku.

V další trestní věci týž obviněný spolu s další osobou u symbolického hrobu Anežky Hružové v Polné umístil s cílem hanobit židovský národ a vyvolat vůči němu nenávist tabulku s textem „Její smrt český národ semkla a s naléhavostí mu ukázala nutnost řešení židovské otázky. Židovská otázka nebyla dosud uspokojivě vyřešena“, a následně publikovali na webových stránkách N. D. komuniké, v němž mj. uvedli, že hilsneriáda je výmluvným svědectvím o tehdejší zdravém stavu národního společenství, jež se instinktivně postavilo židovské zvěli, nadvládě a hrozbě. Obžalovaní byli uznáni vinnými ze spáchání přečinů hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) trestního zákoníku a podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku. V případě obviněného L. Z. bylo (vzhledem k jeho lítosti) upuštěno od potrestání, obviněnému A. B. byl uložen podmíněný trest v trvání dvanácti měsíců se stanovením zkušební doby v trvání dvou let. Rozsudek není pravomocný.

▪ **Rasově motivovaný útok příslušníka Policie ČR**

Obviněný s rasistickými nadávkami (typu „cikáni sem nepatří“, „černerj zmrde“, „táhněte, odkud jste přišli“ apod.) napadl poškozeného P. J., kterého udeřil pěstí, shodil na zem, v důsledku čehož poškozený utrpěl zlomeninu ukazováčku, a kopal jej. Na obviněného byla v říjnu 2016 podána obžaloba pro přečiny ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, 2 písm. e) trestního zákoníku a výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku.

▪ **Příprava k zapojení se do boje v řadách tzv. Islámského státu v Sýrii**

Obviněný (etnický Čech) na základě samostudia konvertoval k islámu a začal sympatizovat s tzv. Islámským státem, přičemž pojal úmysl odcestovat na území Sýrie a připojit se k jeho bojovníkům. Poblíž hranic se Sýrií si rezervoval motorové vozidlo, kterým chtěl dojet do Sýrie, kontaktovat bojovníky Islámského státu a vstoupit do jejich řad. V únoru 2016 odletěl do Istanbulu, kde byl zadržen tureckými orgány a vrácen zpět. Po zahájení trestního stíhání se zcela doznal včetně toho, že chtěl bojovat na straně Islámského státu a pokud by mu to bylo nařízeno, tak i popraveno. V průběhu prosince 2016 byla ve věci podána obžaloba pro přípravu zločinu teroristického útoku podle § 20 odst. 1 k § 311 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku. Obviněný se jednání dopustil zcela sám a nebyl v kontaktu s žádnými dalšími osobami či skupinou.

▪ **Hajlující rakouský fotbalový fanoušek**

Rakouský státní příslušník hajloval na utkání Evropské ligy mistrů konaném dne 8. 12. 2016 mezi týmy FC Viktoria Plzeň – Austria Vídeň, a poté co byl policejní hlídkou anglicky vyzván, aby toho zanechal s tím, že jde o jednání v ČR zakázané, opětovně hajloval se zvoláním Sieg Heil. Podezřelý byl zadržen a bylo vůči němu vedeno zkrácené řízení se zadržením, přičemž trestním příkazem, který nabyl ještě téhož dne právní moci, byl uznán vinným ze spáchání přečinu projevu sympatií k hnutí směřujícího k potlačení práva a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku a byl mu uložen trest vyhoštění na dobu tří let.

Tento případ je uváděn jako ukázka rychlého a efektivního řešení tohoto druhu trestné činnosti.

Závěrem lze shrnout, že stejně jako v roce 2015 se i v roce 2016 nenávistné projevy, které byly dříve zaměřeny zejména vůči Romům, částečně „přeorientovaly“ vůči muslimům a

imigrantům (resp. muslimským imigrantům) a směřovaly i vůči osobám, které se k přijímání a pomoci uprchlíkům stavějí vstřícně. Prozatím zůstalo „toliko“ u verbálních projevů a fyzické útoky vůči muslimům a imigrantům nebyly zaznamenány, což patrně souvisí s minimální přítomností obou skupin na území ČR. Tyto útoky však vzhledem k nenávislným náladám v určité části společnosti nelze v budoucnosti vyloučit.

3.8.10. Statistiky Probační a mediační služby

Ze souhrnného počtu spisů, které střediska Probační a mediační služby (dále jen „PMS“) od vzniku služby řešila, vyplývá, že podíl spisů PMS souvisejících s extremisticky motivovanými trestnými činy je dlouhodobě nízký, od roku 2002 se jedná cca od 0,2 % do 0,7 % podílu z celkového počtu nově evidovaných spisů v daném roce. **Pro rok 2016 je podíl těchto spisů 0,2 %.** Jedná se o stejný podíl jako v předchozím roce.

Počty případů trestné činnosti s extremistickým podtextem v jednotlivých soudních krajích v letech 2012-2016:

Počet spisů* / Soudní kraje	2014 celkem spisů	ex. podtext	(%)	2015 celkem spisů	ex. podtext	(%)	2016 celkem spisů	ex. podtext	(%)
Praha	2 593	12	0,5	2 841	13	0,5	2 748	8	0,3
Středočeský	3 793	5	0,1	3 604	6	0,2	3 539	8	0,2
Jihočeský	2 211	4	0,2	2 277	7	0,3	2 066	4	0,2
Západočeský	3 038	4	0,1	3 014	6	0,2	2 885	3	0,1
Severočeský	5 619	18	0,3	5 373	7	0,1	5 371	19	0,4
Východočeský	3 000	4	0,1	2 809	0	0,0	2 757	1	0,0
Jihomoravský	4 966	8	0,2	4 853	7	0,1	4 588	13	0,3
Severomoravský	6 317	4	0,1	5 965	11	0,2	5 833	4	0,1
Česká republika	31 537	59	0,2	30 736	57	0,2	29 787	60	0,2

Zdroj dat: Statistika PMS

* vč. postoupených spisů

Z hlediska trestně právní kvalifikace se **většina spisů** projednávaných PMS v roce 2016 v této souvislosti **týkala trestného činu „hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob“** dle § 355 trestního zákoníku. Šlo o 33 % těchto spisů ze všech evidovaných, souvisejících s extremisticky motivovanými trestnými činy.

Dále se jednalo o trestný čin „násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci“ dle § 352 a „projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka“ dle § 404 trestního zákoníku. V roce 2016 se jednalo o 30 % a 24 % ze všech evidovaných spisů, souvisejících s extremisticky motivovanými trestnými činy.

Ostatní trestné činy (§§ 356, 403 a 406 trestního zákoníku) se vyskytovaly v evidenci PMS v minimální míře.

4. Zahraniční vlivy dopadající na českou extremistickou scénu

Projevy extremismu již nejsou pouze národní záležitostí jednotlivých států. Z důvodu snadnější komunikace (především prostřednictvím internetu) se politicky extremistická hnutí výrazně internacionalizují. Toto přeshraniční působení se projevuje spoluprací jednotlivých skupin, přebíráním aktivit spřízněných zahraničních organizací, vzájemnou podporou (včetně vyjadřování solidarity s potlačovanými), vytvářením českých poboček mezinárodních sítí apod. Nezbytnou součástí sledování extremismu na národní úrovni tedy musí být i analýza projevů extremismu v zahraničí.

V roce 2016 bylo možno zaznamenat v zahraničí rozličné projevy extremismu na poli krajní pravice i krajní levice. Hlavním a určujícím tématem ale nadále byla uprchlická krize a další symptomy s ní spojené (především nenávisť vůči islámu a muslimům). Proto je nezbytné těmto jevům věnovat největší pozornost a sledovat jejich pojetí v rámci extremistických struktur. Již výrazně stranou zůstával v roce 2016 vývoj v Rusku a na Ukrajině, kdy ale české krajní politické skupiny nadále udržovaly s tamním prostředím kontakty (nadále tak přetrvával silný vliv Ruska na část extrémně pravicové i levicové scény).

4. 1. Extrémní pravice v Evropě

Aktivity krajní pravice a jejich příznivců byly i v roce 2016 pozorně sledovány a hodnoceny, a to jak ze strany státních orgánů, tak nevládních organizací či médií. Jako nejdůležitější a nejdiskutovanější téma v roce 2016 zůstal vyhocený postoj těchto ideologických skupin vůči nastalé imigrační vlně. Spolu s odporem k uprchlictví byla druhým (avšak ve své podstatě velmi blízkým) ideovým kamenem evropské krajní pravice nenávisť vůči islámu a muslimům. Tato dvě témata obecně udávala hlavní směřování tohoto politického proudu a dokázala jej též mezinárodně stmelit. Nadále přitom v roce 2016 platilo, že další typická témata radikální pravice ustoupila do pozadí, čemuž zajisté pomohla i skutečnost, že v otázkách imigrace a islámu mohly pravicově extremistické subjekty pociťovat i v roce 2016 nemalou podporu ze strany širších vrstev veřejnosti (tak jako dříve v některých zemích například při proti-romské rétorice).

I v roce 2016 bylo téma vzestupu krajní pravice a množících se útoků vyvěrajících z ideologie pravicového extremismu diskutováno především v Německu. Takto opět byla zaznamenána gradace nenávislných projevů, včetně množství izolovaných útoků vůči cizincům, nevyjímaje úmyslné žhářské útoky na ubytovny pro přicházející migranty. Za příklad zvýšeného napětí v důsledku migrační krize může sloužit vyostřená situace ve východoněmeckém městě Budyšin

Hořící areál ubytovny pro uprchlíky v Budyšině (zdroj obrázku: ČTK)

(nacházejícím se nedaleko českých hranic), kde nejprve v únoru neznámí pachatelé zapálili ubytovnu v centru města, do které se měli nastěhovat uprchlíci. Již tehdy tento požár někteří z místních obyvatel oslavovali a někteří se i pokusili zabránit hasičům vzniklý požár uhasit (na tuto událost později reagoval německý prezident Gauck návštěvou tohoto města). V září pak v tomto městě proběhly pouliční boje mezi radikály a zde přítomnými uprchlíky, které dále rozjitzily nenávistné nálady. Podle zatím neuzavřených statistik z konce roku 2016 přitom bylo v průběhu roku v Německu spácháno vůči migrantům 921 útoků, přičemž 857 z těchto útoků má podle vyšetřovatelů motiv související s pravicově extremistickým smýšlením pachatele či pachatelů (u dalších 64 činů zatím nebylo možné takový motiv vyloučit). V případech trestných činů zaměřených na ubytovny pro přistěhovalce přitom nejčastěji šlo o poškozování cizí věci (371) a propagaci hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka (211). Ve více než 150 případech ale šlo o násilné trestné činy, včetně žhářství (66 případů) a útoků pomocí výbušnin (4 případy). Jakkoli ve srovnání s rokem 2015 celkový počet těchto protiprávních aktů mírně poklesl (v roce 2015 jich bylo 1031), jejich kvantita (a částečně i kvalita) nadále zaměstnávala německé bezpečnostní složky.

V souvislosti s trvajícím vzestupem krajní pravice a přetrvávající militantností jejich příznivců německá policie podnikla několik opatření, čímž mnohým útokům také předešla. V lednu takto byla obviněna trojice extremistů (dva muži a jedna žena) z plánování bombových útoků na ubytovny pro migranty a islámská centra. Detektivové shromáždili důkazy, že podezřelí na internetu hledali postup, jak sestrojít výbušná zařízení, přičemž vystupovali pod názvem Oldschool Society. V březnu německá policie uspořádala rozsáhlou razii proti buňkám zakázané neonacistické organizace Weisse Wölfe (Bílí vlci) Terrorcrew. Ta fyzicky napadala své odpůrce i policisty a plánovala útoky na obydlí přistěhovalců; v programu měla také nastolení diktátorského režimu ve stylu Třetí říše. Německá policie pokračovala také v boji s nenávistí na internetu. Na konci ledna tamní úřady odpojily jeden z neonacistických webů s názvem Altermedia. Součástí tohoto opatření byly i razie na několika místech Německa a také ve Španělsku, pročež byly zadrženy dvě osoby, které stránky spravovaly (vyšetřování pak byli ještě další tři lidé, kteří na web přispívali). Podle ministra vnitra Thomase de Maizièra portál umožňoval šířit rasistické a xenofobní názory, obhajoval útoky na cizince, ospravedlňoval činy nacistického režimu či popíral holocaust. V souvislosti se zmíněnými policejními akcemi však došlo i k některým incidentům. Mezi nejzávažnější lze řadit případ v bavorské obci Georgensgmünd vzdálené asi 40 kilometrů od Norimberku, v němž devětačtyřicetiletý pravicový extremističtí zaútočil na policii ve chvíli, kdy mu přišla zabavit desítky zbraní. Zranil čtyři policisty. Muž hlásící se k extrémně pravicovému hnutí Říšští občané⁶ byl poté zadržen.

I v roce 2016 pak v Německu pokračovaly dva významné soudní procesy: soud s Beate Zschäpeovou a řízení o rozpuštění Národně demokratické strany Německa. Beate Zschäpeová, jejíž skupina Národněsocialistické podzemí (NSU) v letech 2000 až 2007 zavraždila deset lidí, v září poprvé po třech letech procesu promluvila před soudem. Uvedla, že se v minulosti skutečně identifikovala s částí nacionálněsocialistických myšlenek, dnes však již lidi neposuzuje podle jejich původu a politických názorů, ale podle jejich chování a s nacionalistickými myšlenkami nesympatizuje. Zároveň také odsoudila útoky, za jejichž přípravu a organizaci je obžalována. Konečný rozsudek však v této věci ani v roce 2016 vyneseno nebyl. Proces s Národně demokratickou stranou Německa o jejím rozpuštění naopak

---

⁶ Stoupenci extrémně pravicového hnutí Říšští občané neuznávají současný německý stát, jehož institucím upírají legitimitu. Tvrdí, že nacistická třetí říše nepřestala existovat. Nejedná se o jednotné uskupení, ale o konglomerát organizací: Exilová vláda Německé říše, Německá policejní výpomoc - Deutsche Polizei Hilfswehr a další.

již dospěl do konečné fáze (rozhodnutí bylo vyneseno v lednu 2017 a strana nebyla rozpuštěna s odůvodněním, že nepředstavuje přímé nebezpečí pro německou demokracii). Přesto lze ale konstatovat, že rok 2016 nebyl pro stranu příliš úspěšný, kdy v zemských volbách obdržela pouze desetiny procenta hlasů. Určitou výjimku představovaly zemské volby v Meklenbursku - Předním Pomořansku, kde strana získala 3% hlasů. I tento výsledek však lze považovat za neúspěch, neboť v předchozích volbách v roce 2011 zde strana obdržela 6 % hlasů a získala tak i křesla poslanců. Z dalších proběhnuvších soudních procesů pak lze zmínit, že v létě německé soudy odsoudily na 14 let odnětí svobody muže, který loni na podzim pobodal Henriette Rekerovou. Tehdejší kandidátka na post primátorky Kolína nad Rýnem byla při útoku (vedeném kvůli jejímu vstřícnému postoji k běžencům) vážně zraněna, nakonec se však zotavila a den po útoku zvítězila v místních volbách.

Za hlavní událost na poli **slovenské krajní pravice** lze pokládat úspěch Ľudové strany Naše Slovensko, jejímž předsedou je Marián Kotleba, v březnových parlamentních volbách. Tato strana obdržela 8 % hlasů (tj. o 6,5 % hlasů více než ve volbách v roce 2012) a obsadila 14 ze 150 křesel ve sněmovně. Na úspěch této strany (a vzestupu pravicově extremistického hnutí obecně) později reagovaly též státní orgány. Jednak bylo možno zaznamenat úvahy nad možným podáním návrhu na rozpuštění Ľudové strany Naše Slovensko, kdy Generální prokuratura začala vyšetřovat její činnost.⁷ Dále pak také slovenští poslanci schválili opatření, které by mělo zamezit dalšímu progresu extremismu na Slovensku. Jednalo se například o změnu úpravy trestního řízení, takže o extremistických a rasově motivovaných trestných činech by rozhodoval Specializovaný trestní soud, nebo o iniciativu vedoucí ke zřízení specializovaného znaleckého oboru na extremismus. Zároveň proběhly také další úpravy

Kotleba doprovází „vlakovou hlídku“. Jejich nasazení ESNS zdůvodnila snahou o zvýšení bezpečnosti po incidentu, kdy mladík v jednom z vlaků zaútočil na ženu. Podle Kotleby jsou hlídky prvním krokem k zavedení domobrany. Ta má působit tam, kde selhává policie. (zdroj obrázku: TV Markíza)

tamního trestního zákona ve vztahu k trestným činům extremismu (tuto kategorii již nyní slovenský trestní zákon výslovně obsahuje). Speciální právní úprava byla také namířena proti tzv. vlakovým hlídkám, kdy slovenský parlament v říjnu schválil zákon, dle kterého bude dohled nad veřejným pořádkem a ochranu cestujících ve vlacích a na nádražích moci vykonávat pouze policie nebo osoby, které určí dopravce či provozovatel železniční infrastruktury. A také bylo trestně stíháno několik osob spjatých s touto stranou (policie například zahájila trestní stíhání

poslance Petera Krupy kvůli jeho hanlivým, rasistickým a xenofobním komentářům na sociálních sítích, které směřoval na adresu Romů a Židů). Ani tato opatření však dle průzkumů prozatím neubrala na popularitě Ľudové strany Naše Slovensko (důvodem může být i částečné zmírnění radikální rétoriky jejích předních představitelů; nadále však lze o straně hovořit jako o extrémistické). Strana přitom i v roce 2016 udržovala vztahy s partnery v ČR, především s DSSS a DM. Zhruba od poloviny roku utlumila svoji činnost organizace Akční skupina – Vzдор Kysuce, která byla známa svými paramilitárními aktivitami. Její vůdce Marián Magát začal uskutečňovat individuální aktivity, především na internetu. V říjnu byl zveřejněn jeho dialog s velitelem Československých vojáků v záloze Ivanem Kratochvílem z ČR.

⁷ Již předchůdkyně tohoto subjektu, strana s názvem Slovenská pospolitost, byla soudem v roce 2006 rozpuštěna, protože její politická činnost byla v rozporu s Ústavou Slovenské republiky.

Nárůst pravicově extremistických hnutí byl v roce 2016 diskutován také **v Maďarsku**. Odezvu zde vyvolala již únorová demonstrace neonacistických skupin (například Pax Hungarica či Hungaria Skins), které si na Budínském hradě připomněly výročí neúspěšného pokusu německých a maďarských vojáků prolomit obklíčení sovětské armády v únoru 1945. Na této akci, nazvané Den cti, zazněla pak mj. i maďarská a německá hymna s textem používaným před rokem 1945, což opět rozvířilo debaty nad restrikcí skupin otevřeně se hlásících k fašistickým a nacistickým režimům. Mezi nejvážnější incidenty v roce 2016 pak patřilo zastřelení policisty jedním z předních maďarských neonacistů Istvánem Györkösem. Ten v říjnu zastřelil v obci Böny příslušníka protiteroristického útvaru maďarské policie, který se chystal v domě tohoto muže provést domovní prohlídku (z důvodu podezření na nelegální držení zbraní). Györkös přitom i přes svůj pokročilý věk (75 let) byl nadále činný v neonacistické scéně a v posledních letech pořádal několik výcvikových táborů pro neonacisty z Maďarska a Německa. Kromě toho pak byl údajně maďarskými bezpečnostními složkami sledován z důvodu údajného napojení na ruskou vojenskou rozvědku GRU. Po této vraždě protiteroristický útvar maďarské policie v listopadu zadržel 12 osob podezřelých ze zapojení do extrémně pravicového hnutí Maďarská národní fronta a neonacistické organizace Přední linie. Při těchto razíích byly podle policie zajištěny výbušniny a různé střelné zbraně, včetně pistolí a samopalů. Následně maďarská policie obvinila dva muže z přípravy atentátu na premiéra Orbána. V reakci na tento incident se maďarské ministerstvo vnitra rovněž rozhodlo obecně prozkoumat činnost polovojenských organizací v Maďarsku a jejich politické vazby (mj. i z důvodu množících se útoků pravicových extremistů na nepřátelské objekty a vytváření samozvaných domobran). V lednu 2016 Nejvyšší soud v Maďarsku potvrdil doživotní tresty pro trojici pachatelů, kteří v letech 2008 a 2009 spáchali sérii protiromských útoků (tehdy při nich zemřelo šest lidí, včetně jednoho dítěte).

„Den cti“; řečníci oslavovali hrdinnost německých a maďarských vojáků bojujících proti Rudé armádě. V pozadí vlajky skupiny Pax Hungarica a v popředí vlajka Maďarské národní fronty, kterou v roce 1992 založil I. Györkös (zdroj obrázku: SITA/AP)

Z hlediska rizikových aktivit byla v roce 2016 situace poměrně klidná **v Polsku**. Důvodem může být mj. skutečnost, že se tamní extrémní pravice výrazněji nevymezovala proti vládě politické strany Právo a spravedlnost, která je jejich myšlení programově bližší než předchozí vláda Občanské platformy. Bez výraznějších problémů se v roce 2016 obešel i Pochod nezávislosti konaný v listopadu ve Varšavě, který byl v minulých letech provázen násilnostmi a projevy nenávisti. A to i přesto, že se v tento den konaly ve Varšavě celkem tři shromáždění: nacionalistický pochod nezávislosti (dle policie se jej zúčastnilo 75.000 lidí), protifašistická manifestace s účastí asi 900 lidí a protivládní demonstrace organizovaná Výborem na obranu demokracie a opozice (dle policie se této akce zúčastnilo 10.000 osob, organizátoři však odhadli počet účastníků na 60.000). Výraznou odezvu v rámci extrémní pravice ale zanechal krok sociální sítě Facebook, která nedlouho před zmíněným listopadovým pochodem zablokovala profily pravicově extremistických nacionalistických skupin (například též organizace Národně-radikální tábor – Obóz Narodowo-Radykalny nebo Všepolská mládež - Młodzież Wszechpolska). Výraznější pozornost si pak zasloužily až na počátku roku 2017 nepokoje ve městě Elk namířené proti cizincům, které vyvolala silvestrovská smrt mladého Poláka při potyčce se zaměstnanci restaurace provozované nepůvodními obyvateli Polska (oběť, která byla v minulosti potrestána za násilné trestné činy,

se pokusila opustit podnik Prince Kebab bez zaplacení zkonsumovaného jídla, navíc se dvěma odcizenými lahvemi; kuchař s pomocníkem ho vyběhl zadržet a v bitce jej smrtelně zranil nožem). Již v únoru pak byli polští militantní pravicoví extrémisté zadrženi ve Švédsku, kde údajně připravovali útok na azylovou ubytovnu.

Nejzávažnějším násilným aktem **ve Velké Británii** bylo zavraždění labouristické poslankyně Jo Coxové v červnu 2016. Její vrah při střelbě vykřikoval nacionalistická hesla a následné vyšetřování ukázalo, že v minulosti byl zapojen do činností některých pravicově extremistických uskupení. Pachatel vraždy, Thomais Mair, byl na podzim uznán vinným a porota mu uložila doživotní trest odnětí svobody bez možnosti podmíněčného propuštění. Za zmínku pak stojí, že v prosinci byla zakázána neonacistická organizace s názvem Národní akce (National Action), která mj. podporovala Maira i po jeho činu, a zároveň byla zařazena na seznam teroristických organizací. Jedná se přitom o vůbec první pravicově extremistickou organizaci, která byla zakázána jako teroristická organizace dle britského teroristického zákona z roku 2000 (a o třetí „domácí britskou“ organizaci, která takto byla zakázána; předchozí dvě byly spjaty s radikálním islamismem). Důvod pro zákaz tohoto uskupení úřady shledaly ve skutečnosti, že se jedná o rasistickou, antisemitskou a homofobní organizaci, která vyvolává nenávisť, oslavuje násilí a propaguje odpornou ideologii. Někteří britští pravicoví extrémisté se pak v průběhu roku 2016 snažili využít aktuálně nastalou politickou situaci (rostoucí odpor k islámu a imigraci na jedné straně a vnitřní krizi strany United Kingdom Independence Party - UKIP) a založit novou organizovanou jednotku, která by uspěla též v politickém souboji.

Nepokoje vyvolané pravicovými extrémisty bylo možno zaznamenat také **v Řecku**, kde například v dubnu vyvolali sympatizanti Zlatého úsvitu⁸ střety s osobami pomáhajícími uprchlíkům. Zhruba šedesát příznivců Zlatého úsvitu pak v listopadu také napadlo v průběhu několika nocí jeden z uprchlických táborů. K útoku použili zápalné láhve a kameny. Způsobili materiální škody i zranění některým uprchlíkům. Pro řecké bezpečnostní složky byly nicméně výzvou především útoky anarchistických skupin. Násilí ze strany pravicových extrémistů dosahovalo v roce 2016 v porovnání s předchozími roky menší intenzity.

Pouliční demonstrace, při nichž docházelo ke střetům mezi jednotlivými ideologickými skupinami, bylo možno zaznamenat také **ve Finsku**. Při akci, kterou v září pořádala skupina s názvem Finské odbojové hnutí, byl příznivcem extrémní pravice napaden kolemjdoucí, který vyjádřil nesouhlas s jejich ideologií. Způsobeným zraněním osmadvacetiletý muž o necelý týden později podlehl. Policie následně zadržela podezřelého aktivistu Finského odbojového hnutí a v prosinci jej soud shledal vinným z trestného činu těžkého ublížení na zdraví s následkem smrti. Tento incident ve Finsku vyvolal značnou

V říjnu 2015 vznikla ve městě Kemi iniciativa Ódinovi vojáci. Nejprve se rozšířila ve Skandinávii a později pronikla i do dalších zemí (včetně ČR). Zakladatelé se oficiálně distancovali od extremismu, fakticky lze v některých zemích zaznamenat propojení s neonacistickou scénou.

⁸ V průběhu roku 2016 pokračovalo zásadní trestní řízení s 69 osobami spjatými s touto stranou (včetně 18 poslanců); tento proces obžaloba nazvala největším procesem o fašistických zločinech od dob Norimberského tribunálu.

odezvu veřejnosti a vedl také k zákazu některých extremistických skupin.

Pozornost si opětovně v dubnu (a poté znovu v lednu 2017) vysloužil **norský** pravicový extrémista a terorista **Anders Behring Breivik**⁹. Ten zažaloval norské úřady za údajné nelidské a ponižující zacházení v rámci výkonu trestu odnětí svobody. Soud I. stupně jeho žalobě zčásti vyhověl a konstatoval, že způsob jeho věznění byl v rozporu s třetím článkem Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod: „Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.“ Breivik přitom i v průběhu tohoto řízení zůstal „věrný“ své ideologii, kdy před soudem hajloval a dával tak najevo své politické přesvědčení. Norské úřady podaly proti tomuto rozhodnutí odvolání, o němž bude rozhodováno v roce 2017.

V Rusku nadále přetrvávalo rozdělení extrémní pravice na pro-putinovskou a proti-putinovskou část. Pravicoví extrémisté zorganizovali 4. listopadu v několika městech tradiční Ruský pochod. V Moskvě na něm jeden z účastníků nesl i českou vlajku. Jednalo se o vyjádření solidarity mezi slovanskými národy, další účastníci nesli vlajky dalších států s dominujícím slovanským obyvatelstvem. V Rusku se pak i v roce 2016 uskutečnila řada násilných aktů proti přistěhovalcům spáchaných příslušníky různých proudů extrémní pravice.

Symbolické naznačení jednotlivých směrů ruské krajní pravice (zdroj: The Moscow Times)

Současné ruské zákony chápou pojem extremismus poměrně široce. Za extremismus je možné označit i opoziční aktivity různých ideologických směrů. Tím lze potírat projevy politické či občanské nespokojenosti (např. lidé odsouzení za extremistickou činnost nemohou

⁹ V červenci si Norové připomínali páté výročí Breivikových teroristických útoků ve vládní čtvrti v Oslo a na ostrově Utøya, při nichž o život přišlo 77 osob.

kandidovat ve volbách). Došlo k výraznému nárůstu počtu odsouzených podle tzv. protiextremistických paragrafů.

Na Ukrajině se část neonacistické organizace Misanthropic Division přetvořila do nového uskupení Division Phoenix. To bylo aktivní i v zakládání zahraničních poboček, minimálně ve virtuálním prostoru. Příslušníci několika ukrajinských pravicově extremistických organizací se účastnili Národního pochodu v Kyjevě dne 14. října (počet účastníků je odhadován kolem pěti tisíc).

V separatistické Doněcké lidové republice na východě Ukrajiny působila nesourodá skupina českých a slovenských dobrovolníků, jejíž existenci koncem roku 2016 zpopularizovala reportáž ve slovenském Deníku N.

4.2. Extrémní levice v Evropě

Militantní levicově extremistické skupiny zůstávaly v evropském prostředí aktivní i v roce 2016, kdy především radikálně naladěni anarchisté stáli za mnohými násilnými útoky a představovali nemalou vnitřní hrozbu pro některé evropské státy (především ale Řecko). Radikální komunistické hnutí naopak z hlediska rizikovosti aktivit jeho členů zůstávalo v pozadí a ani žádná radikální komunistická strana neuspěla v konaných volbách. Zároveň je ale třeba připomenout, že v některých evropských státech (především v těch bez zkušeností s komunistickou totalitou) se anarchistické a komunistické ideje částečně překrývají.

Militantní anarchistické hnutí bylo mezinárodně propojené. Tato neformální propojenost se projevovala především pácháním solidárních akcí (jednotlivé útoky byly dávány do souvislosti s dalšími uskutečněnými akcemi či represemi vůči jiným anarchistům), vydáváním podpurných materiálů v různých zemích Evropy, zakládáním jednotlivých buněk širokých neformálních skupin (mezi hlavní skupiny nadále patřily Neformální anarchistická federace/Mezinárodní revoluční fronta nebo Konspirace ohnivých buněk). O jednotlivých akcích se pak aktivisté mohli dozvědět prostřednictvím virtuálních kanálů, díky čemuž mohly jejich činy získat mezinárodní ohlas a být chápány za součást širokého anarchistického boje (viz mj. také některé akce českých militantních anarchistů). Zároveň ale bylo možno zaznamenat též některé společné mezinárodní akce. Za příklad může sloužit Anarchistický letní kemp uskutečněný v srpnu 2016 na severu Rakouska, který si kladl za cíl „spojit jednotlivce a skupiny napříč hranicemi a posílit spolupráci uvnitř levicového a anarchistického hnutí“ (z ČR se jej zúčastnili příznivci Anarchistické federace).

Z hlediska aktivizačních témat přetrvávala především idea boje proti státu a jeho represivním složkám (jakožto reakce na jimi aplikovaná represivní opatření vůči anarchistům) a také přesvědčení o nutnosti boje proti kapitalismu. Významným tématem pak byla i v roce 2016 vlna imigrace. Bylo tak možno zaznamenat útoky vůči osobám či skupinám, které se negativně stavěly k uprchlíkům (například v listopadu řečtí anarchisté napadli poslance Zlatého úsvitu Germenise a později se k tomuto útoku sami přihlásili, kdy jej dali do souvislosti s jeho nenávislnou rétorikou namířenou vůči migrantům). Některými činy anarchisté reagovali na státní opatření namířená vůči osobám přicházejícím do Evropy z jiných světadílů (takto se například britští a francouzští anarchisté zapojili do násilných bojů s francouzskými policisty, kteří vyklízeli tzv. „džungli“ – neoficiální uprchlický tábor u města Calais).

Zdaleka nejvážnější byla v roce 2016 situace **v Řecku**, kde tamní anarchisté spáchali několik desítek násilných činů. Takto bylo uskutečněno množství „solidárních útoků“ na banky, státní úřady (především úřadovny bezpečnostních složek), pošty, sídla politických stran (vedle Zlatého úsvitu též například strany PASOK), sídla mediálních korporací či firmy zapojené ve zbrojním či bezpečnostním průmyslu. Za příklad jednoho z nejzávažnějších incidentů lze zmínit hození granátu na budovu francouzské ambasády v Aténách v listopadu. Pachatelé granát hodili z jedoucího motocyklu a při útoku byl zraněn jeden policista. K útoku se přihlásila anarchistická skupina s názvem „Organizace revoluční sebeobraný“, která přiznala odpovědnost také za podobný útok na mexickou ambasádu v srpnu. Podle této skupiny Francie stojí v „první linii predátorské kapitalistické války proti planetě“, je klíčovým členem NATO. Aktivisté útok dali též do souvislosti s vyklíčením uprchlického tábora v Calais. Skupina s názvem „Green Nemesis“ v prosinci uvedla, že se jí podařilo do některých potravin pocházejících od nadnárodních korporací (Nestlé, Coca Cola nebo Hellmann’s) vpravit chlór a kyselinu chlorovodíkovou. Některé z těchto potravin byly následně staženy z prodeje a dotčeným firmám byla způsobena nemalá finanční újma.

Podobně jako v předchozích letech bylo možno v Řecku zaznamenat též militantní demonstrace, při nichž docházelo k násilným střetům anarchistů s policisty. K vážnějším veřejným nepokojům došlo například opět 6. prosince u příležitosti výročí smrti Alexise Grigoropoulose (mladíka zabitého v roce 2008 policií).¹⁰ V reakci na vzetí do vazby tří osob, které policie podezírala z účasti na násilných střetech při zmiňované demonstraci, anarchisté následně zničili tři trolejbusy aténské dopravy (nejprve tyto autobusy zastavili, poté nechali vystoupit cestující a nakonec je zapálili).

Násilnosti během listopadové návštěvy amerického prezidenta Obamy, na nichž ve značné míře participovaly anarchistické skupiny (zdroj obrázku: AP).

V průběhu roku 2016 bylo možno v Řecku také zaznamenat zvýšený počet útoků namířených proti justičním osobám, které byly zapojeny v soudních řízeních proti uvězněným či stíhaným anarchistům (v červenci byli odsouzeni k výrazným trestům odnětí svobody členové militantní anarchistické skupiny). Na počátku června byla zaslána dopisní bomba soudci, který zamítl odvolání manželky jednoho z významných členů organizace Konspirace ohnivých buněk. Podobná podomácku vyrobená dopisní bomba (obsahující hřebíky a žiletky) byla na konci července zaslána dalšímu soudci. V říjnu pak došlo k útoku na dům a majetek státního zástupce, kterého anarchisté vinili z korupce a přílišné tvrdosti opět v případě manželky jednoho z členů skupiny Konspirace ohnivých buněk (bombový atak sice nikoho nezranil, způsobil však značné materiální škody). Tento útok byl úspěšný i přes posílenou ochranu, kterou dotčené osoby v současné době v Řecku požívají. Militantní anarchisté se výslovně přihlásili pouze k poslední uvedenému útoku, avšak i o předchozích dvou v pozitivním duchu informovali a dle státních úřadů lze předpokládat, že i za těmito činy anarchistické skupiny stály.

¹⁰ U příležitosti tohoto výročí mj. také němečtí anarchisté v Berlíně vhodili zápalnou láhev s deseti litry benzínu na policejní stanici ve čtvrti Alexanderplatz.

Kromě Řecka pak bylo možno zaznamenat násilné akty radikálních anarchistů též v dalších zemích Evropy, nutno však konstatovat, že v těchto zemích již tyto útoky nedosahovaly takové frekvence jako v Řecku.

Z incidentů proběhnuvších **v Itálii** lze zmínit například vhození zápalné láhve do ústředí firmy Rotodyne ve městě Saronno (nacházejícím se severně od Milána) na konci ledna; jako důvod italských anarchistů uvedli protest proti činnosti tohoto podniku ve zbrojařském průmyslu. V únoru se zase přihlásili k umístění bomby před soudem v oblasti Civitavecchia. V září pak italská policie zadržela několik podezřelých z přípravy a provedení anarchistických násilných útoků (a zároveň provedla sérii domovních prohlídek). Tato policejní akce vyvolala značné reakce v anarchistickém (a nikoli pouze italském) prostředí, kdy byly spáchány další násilné akce (například bylo zapáleno 7 aut italské státní pošty v Trentu nebo byl zapálen automobil energetické společnosti ENI v polovině listopadu v Janově).

Z akcí **německých anarchistů** lze např. zmínit zapálení 9 aut v polovině února v německém Mülheim an der Ruhr jako protest proti těmto „toxickým strojům“, které ničí životní prostředí. Mezi nejzávažnější incidenty lze řadit listopadové zapálení 18 vojenských automobilů německé armády v Brémách, které způsobilo škodu ve výši 15 milionů Euro. Ve vztahu k německé extrémní levici stojí také za zmínku, že v průběhu roku 2016 španělská policie zadržela anarchisty podezřelé z provedení bankovní loupeže v německém Aachenu v listopadu 2014 (později byli tito jedinci předáni německým úřadům a v Německu obviněni). V souvislosti s touto akcí byli zadrženi též někteří holandské anarchisté, kteří rovněž byli předáni ke stíhání do Německa. V Holandsku, ve Španělsku i dalších zemích pak bylo možno v reakci na tato zatčení zaznamenat opět „solidární akce“ se zadrženými pachateli této „vyvlastňovací akce“ (viz například červencové zničení 8 bankomatů v Haagu).

V souvislosti s německým anarchistickým prostředím je nutno také zmínit listopadové **vytvoření iniciativy proti setkání představitelů skupiny G-20**, které se má konat v červenci roku 2017 v Hamburku, a to pod hesly: „útoč na summit G-20“, „uvrhní Hamburk do chaosu“ nebo „znič evropskou pevnost“. V rámci této kampaně bylo již v průběhu roku 2016 spácháno

Zásah hasičů v „Hamburg Messe“, místě konání summitu zemí skupiny G-20 v roce 2017, po útoku německých anarchistů (zdroj obrázku: Bild)

několik násilných útoků. Na konci listopadu němečtí anarchisté zapálili (pomocí hořících pneumatik) jeden z vchodů do budovy, v níž má toto setkání probíhat. V souvislosti s touto iniciativou poničili také majetek společnosti Thales či Deutsche Telekom. Uvedená iniciativa pak rychle získala mezinárodní charakter, kdy o ní bylo nejenom informováno na mezinárodních fórech militantního anarchismu, ale byly též spáchány další násilné akce. Za příklad může sloužit útok řeckých anarchistů z konce listopadu na budovu soukromé bezpečnostní agentury (touto akcí chtěli dle svého vyjádření vzdát hold vytvoření oné iniciativy a podnítit další akce odporu směřované proti zmíněnému setkání skupiny G-20).

Podobně ve Velké Británii bylo možno zaznamenat ojedinělé útoky příznivců anarchistických myšlenek, přičemž zdejší cíle se nelišily od těch v jiných částech Evropy. Za

příklad provedené (z hlediska modu operandi poněkud specifické) akce může sloužit úmyslné poničení vodovodního řádu, v důsledku čehož bylo zaplaveno několik nemovitostí v jedné z bohatších čtvrtí Londýna.

Omezené (z hlediska frekvence) žhářské útoky vůči znepráteleným objektům pak bylo možno zaznamenat také v dalších státech Evropy (viz například zapálení šesti aut v červnu v Helsinkách nebo zničení dvou aut soukromé bezpečnostní agentury v témže městě). Určitého úspěchu v boji proti militantnímu anarchismu naopak dosáhla polská policie, která v květnu zadržela tři anarchisty, které později obvinila z nelegálního držení výbušnin a pokusu o jejich použití proti policejnímu automobilu (i toto zatčení vyvolalo mezinárodní ohlas a projevení solidarity, mj. též v České republice).

Z hlediska **aktivit spjatých s českým prostředím** pak nadále pokračovala mezinárodní kampaň věnovaná zde stíhaným či vazebně zadržovaným anarchistům a také procesu s Igorem Ševcovem (obžalovaným z útoku na dům ministra obrany Martina Stropnického, který byl však později obžaloby z tohoto činu zproštěn). Podpora těmto osobám byla uskutečňována v rámci iniciativy Anarchist Black Cross, jejíž hlavní cíl obecně spočívá ve vyjadřování podpory anarchistům, vůči kterým byly podniknuty represivní kroky ze strany státních složek kdekoli na světě (ostatně i činy Sítě revolučních buněk byly dávány do souvislosti se solidaritou s vězňenými anarchisty za hranicemi České republiky a bylo o nich informováno v rámci zmiňované kampaně Anarchistického černého kříže). Solidarita s českými trestně stíhanými anarchisty byla v roce 2016 vyjadřována především menšími demonstracemi (například v květnu před budovou českého velvyslanectví v Moskvě), pořádanými koncerty (například v listopadu v Edinburghu), letákovými akcemi (například v červnu v Petrohradě) či „solidárními pozdravy“ (například prostřednictvím vyvěšených bannerů, které bylo možno zaznamenat v Minsku či Aténách). Mezi nejvážnější reakce lze považovat posprejování české ambasády v Aténách tamními anarchisty, kteří takto projevíli odpor proti zde vedenému trestnímu řízení s jejich souputníky. Některé další militantní akce spáchané českými anarchisty v roce 2016 získaly odezvu v zahraničí, kdy o nich bylo informováno na mnohých zahraničních serverech mapujících anarchistické akce militantního charakteru.

Česká ambasáda v Aténách po sprejerském útoku řeckých anarchistů (zdroj obrázku: lidovky.cz)

5. Seznam použitých zkratk

BPI – Blok proti islámu
ČSVZ – Českoslovenští vojáci v záloze
ČSVG - Československá vlastenecká garda
DSSS – Dělnická strana sociální spravedlnosti
DM – Dělnická mládež
ESSK – Evidenčně statistický systém kriminality
ND – Národní demokracie

NDB – Národní domobrana
NPD – Nationaldemokratische Partei Deutschlands
NPO – návrh na podání obžaloby
NSZ – Nejvyšší státní zastupitelství
PDS - Paramilitární a domobranecké skupiny
PEGIDA - Patriotische Europäer gegen die Islamisierung des Abendlandes, v překladu
Vlastenečtí Evropané proti islamizaci Západu
PMS – Probační a mediační služba
TZ – Trestní zákoník
ÚNK – Úsvit – Národní koalice
ZPŘT – Zkrácené přípravné řízení